

INFORME

Resultats del Procediment d'Informació i Consulta Pública del IV Pla de Salut de la Comunitat Valenciana, 2016-2020

Servei Pla de Salut. Direcció General de Salut Pública. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

Títol: Informació i consulta pública del IV Pla de Salut 2016-2020 de la Comunitat Valenciana

Promou: Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

Dirigit a: pacients i les seues associacions, ciutadania, col·lectius socials, professionals de la salut, societats científiques i professionals i la resta de persones interessades en les polítiques de salut de la Comunitat Valenciana

Resultat esperat: arreplegar opinions, consideracions i propostes de millora a través d'un fòrum de discussió

Termini de publicació: des de les 11:30 hores del 24 de febrer fins a les 15:00 hores de l'11 de març de 2016

Per què consultem?

La informació i consulta pública del IV Pla de Salut 2016-2020 és un mecanisme per a incrementar la **participació** social i contribuir a incorporar les necessitats i demandes de la ciutadania a les estratègies i polítiques de salut.

La Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública treballa per la **transparència** dels processos de presa de decisions i per això informa i sotmet a consulta pública les qüestions que afecten la ciutadania (població i professionals).

CONTINGUT DE L'INFORME

Agraïments

Resum

Criteris per a l'anàlisi de la informació registrada

Qui ha participat?

Principals resultats

Modificacions incorporades després de la consulta pública

Annex: Línies, objectius i accions del Pla de Salut 2016-2020

AGRAÏMENTS

La Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública vol donar les gràcies a totes les persones i organitzacions que han participat o col·laborat en esta consulta.

RESUM

El **Pla de Salut** és l'instrument estratègic de **planificació i programació de les polítiques de salut a la Comunitat Valenciana**, amb l'objectiu general de millorar el nivell de salut i reduir les desigualtats en salut en la societat valenciana per mitjà d'actuacions des de l'administració i comptant amb la participació de la ciutadania.

El Pla de Salut 2016-2020 incorpora els **compromisos del Consell de la Generalitat** en matèria de salut per mitjà del desplegament de 5 línies estratègiques i 33 objectius generals. En el pla s'inclouen també accions específiques per a la consecució de cada objectiu, a més d'una relació d'indicadors que permetran avaluar-lo.

El fòrum de discussió es va organitzar en les **cinc línies estratègiques** que configuren el pla:

- a) Innovació, reorientació i reorganització del sistema sanitari
- b) Orientació cap a la cronicitat i cap als resultats en salut
- c) Enfortir l'equitat, reduir les desigualtats en salut i fomentar la participació
- d) Cuidar la salut en totes les etapes de la vida
- e) Promoure la salut en tots els entorns de la vida

Dins de cada una d'estes línies apareixien els **objectius principals** vinculats i la definició corresponent, d'acord amb l'esborrany inicial, definit per mitjà d'un ampli procés de participació amb la col·laboració de professionals i representants de diferents sectors, entre els quals es va comptar amb associacions ciutadanes i de pacients.

Amb la finalitat d'incorporar elements de transparència i participació, es van sol·licitar opinions i propostes de millora tant de la ciutadania com de la comunitat professional per mitjà d'un **fòrum de discussió** en la web www.san.gva.es amb l'aportació de la seua **opinió o proposta de millora** (no més de 500 caràcters, unes 75 paraules) en els espais habilitats.

Les preguntes de la consulta eren:

- *Què opines sobre la línia estratègica? Consideres que podria enunciar-se d'una altra manera, que hauria de completar-se amb alguna altra línia, que podria eliminar-se?*
- *Què opines sobre l'objectiu? Consideres que se'n podria millorar l'enunciat, que haurien d'incloure's*
- *més objectius, o que podria eliminar-se?*
- *Tens alguna proposta concreta d'acció sobre l'objectiu?*
- *Suggestixes algun indicador que consideres idoni per a mesurar la consecució de l'objectiu?*

Per a participar en la consulta només calia registrar-se facilitant un nom o àlies i una adreça de correu electrònic, en la qual es rebia la contrasenya per a poder aportar comentaris en el fòrum de discussió; estes dades no es conservaran una vegada finalitzada la consulta. Qualsevol persona registrada podia escriure la seua opinió o proposta de millora (no més de 500 caràcters, unes 75 paraules) en els espais habilitats del fòrum, i accedir a la definició dels diferents objectius si tenia interés a consultar-los.

CRITERIS PER A L'ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ REGISTRADA

Després de revisar atentament els comentaris i propostes, s'han classificat d'acord amb un triple criteri i sistemàtica:

- Propostes que ja estaven presents en les línies estratègiques i objectius del primer esborrany del Pla de Salut, la qual cosa permet confirmar-les
- Propostes completament noves o que s'alineen amb algunes d'existents però que aporten algun matís que inicialment no s'havia tingut en consideració i que s'incorporaran en les línies estratègiques i objectius de la versió final del Pla de Salut
- Propostes noves que pel grau de detall o concreció no responen al marc en què ha de formular-se un document marc com el Pla de Salut, però que es podran considerar en els plans sectorials o programes específics impulsats des de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

QUI HA PARTICIPAT?

Durant el període de consulta, el fòrum va rebre **5.081 visites**, amb una duració mitjana d'un minut i vint-i-tres segons.

La major concentració de visites es va donar en l'horari entre les 12 i les 13 i entre les 17 i les 18 hores, i el dijous 25 de febrer va ser el dia que més visites es van rebre.

La línia estratègica més visitada va ser *Innovació, reorientació i reorganització del sistema sanitari* mentre que l'objectiu més visitat va ser, dins d'esta línia, *Considerar els i les professionals com a valor essencial del sistema*.

Quant a la procedència de les visites per província, el 66,7% venien de València, el 6% d'Alacant i el 1,8% de Castelló. El 6,4% de visites es van fer des de Madrid i el 19,1% des d'altres llocs.

Es van registrar **407 usuaris**, dels quals 205 es van identificar com a *professionals*, 62 com a *col·lectius socials i ciutadans*, 21 com a *associacions de pacients*, 13 com a *societats científiques* i 106 com a altres *dels usuaris* registrats, 182 van participar activament aportant missatges.

En total, durant el període de consulta es van arregar en el fòrum **451 missatges** amb opinions o propostes dels fils de conversació creats pels participants, el que va arregar nombre més gran de discussions (13) va ser el titulat Necessitat d'Unitats de Geriatria inclòs en els comentaris relacionats amb l'objectiu d'Atenció de pacients crònics complexos i pal·liatius, que incloga les persones cuidadores (123 accessos). No obstant això, el fil més visitat va ser el titulat Analgèsia epidural en el part, dret de totes (11 discussions i 335 accessos).

PRINCIPALS RESULTATS

LÍNIA 1. INNOVACIÓ, REORIENTACIÓ I REORGANITZACIÓ DEL SISTEMA SANITARI PER A ASSEGURAR LA MÀXIMA QUALITAT I LA MILLOR VALORACIÓ PERCEBUDA PELS PACIENTS

Objectiu	Definició	Nº de missatges
1.1. Orientar-se als resultats en salut de la població	Reorientar les funcions dels diferents nivells i àmbits assistencials, per a adequar els servicis sanitaris a les necessitats de salut de la població.	57
1.2. Augmentar la qualitat del sistema sanitari públic	Augmentar la qualitat del sistema sanitari en totes les seues dimensions: adequació, accessibilitat, seguretat, efectivitat, puntualitat, eficiència i equitat, amb el centre en l'experiència satisfactòria dels pacients.	23
1.3. Garantir la sostenibilitat del sistema sanitari públic incrementant-ne l'efectivitat	Maximitzar la cerca de l'efectivitat per a garantir la sostenibilitat del sistema sanitari, orientant les decisions cap a l'obtenció de resultats en salut.	38
1.4. Posar la informació al servici de la millora de la salut	Posar el coneixement sobre la informació clínica, resultats en salut, els seus determinants i l'oferta de servicis del sistema de salut a disposició de la ciutadania, pacients, professionals i gestors sanitaris i altres agents interessats, adequant la informació al nivell de cada usuari i seguint el principi de transparència.	13
1.5. Considerar els professionals com a valor essencial del sistema	Situar els recursos humans com a principal actiu i sustentar el seu poder de competitivitat en la formació, capacitat professional i implicació en la investigació i innovació, per a assumir els nous reptes i necessitats que requerix la societat actual.	63

1.1. Orientar-se als resultats en salut de la població

16 dels missatges van fer referència a la necessitat d'adaptar l'organització assistencial a la situació d'envelliment de la població, amb el necessari enfocament multidisciplinari que suposa i l'establiment de programes per objectius per a atendre els pacients més complexos, en compte de controls i visites programades de diferents especialistes. En este context, diferents opinions van proposar la inclusió d'unitats de geriatria en els hospitals d'aguts, argumentant-ne l'eficàcia i efectivitat demostrada, amb menció especial al benefici de l'ortogeriatria després de fractures de maluc. Complementant estos comentaris, altres opinions matisen que la transversalitat de l'envelliment fa convenient comptar amb la presència de psicòlegs, infermers, fisioterapeutes, a més dels geriatres en estes unitats.

L'enfocament multidisciplinari especialitzat i el suport a les UHD amb recursos de telemedicina també s'assenyala com un aspecte important per a atendre els malalts d'ELA en els seus estadis avançats. Tots estos comentaris considerem que estan alineats amb les accions **1.1.8** i **1.1.1**

6 missatges van abordar la importància de situar el pacient com a centre de l'organització assistencial. Relacionat amb l'estratègia de cronicitat es va apuntar la necessitat de crear noves línies d'intervenció en els pacients crònics complexos des d'atenció primària, amb la necessària coordinació amb especialitzada. En este context es destaca el paper de la figura de la infermera gestora de casos hospitalària i comunitària. També es proposa la creació d'un accés ràpid del pacient pal·liatiu als hospitals de crònics, i s'evita així la sobrecàrrega dels servicis d'urgències i inconvenients que en deriven.

Relacionat amb l'atenció urgent, es va comentar la necessitat d'establir un model d'urgències únic i homogeni en tota la Comunitat centrat en el pacient i que es base en la gestió per processos.

Altres propostes organitzatives van apuntar cap a la creació d'unitats multidisciplinàries, amb exemples com ara unitats de base de crani amb neurocirurgia, de via aèria amb pneumologia i cirurgia toràctica.... així com cap a unitats funcionals en patologies cardiovasculars (insuficiència cardíaca, cerebrovascular, etc.). També va haver-hi una menció centrada especialment en l'abordatge de l'ELA.

Considerem que estos comentaris podrien integrar-se en les accions **1.1.1**, **1.3.1**, **1.5.1** i **2.8.1** així com en els objectius **2.1**, **2.2** i **2.6**

14 dels missatges van plantejar la necessitat d'elaborar un pla d'actuació interdepartamental de caràcter sociosanitari que establisca de manera real la coordinació de recursos d'atenció primària, hospitals d'aguts, hospitals de crònics i residències dependents de benestar social (CEAM). S'hi haurien d'establir comissions departamentals de coordinació, amb àmplia participació dels diferents grups de tècnics i professionals, entre els quals juguen un paper fonamental les treballadores socials dels àmbits sanitari i municipal. En este context es fa menció específica a la necessària coordinació en els casos de patologia neurodegenerativa i a la integració dels recursos municipals i altres en un sol sistema d'atenció sociosanitària a les malalties cròniques i a les persones amb minusvalidesa i dependència Estos comentaris considerem que estan arreglats en les accions **1.1.11**, **2.8.1** i en l'objectiu **2.6**

6 dels missatges criden l'atenció sobre el paper de l'atenció primària com a referent en l'atenció integral i continuada a la salut de les persones i en especial al pacient crònic, i destaca l'important paper de la figura de medicina de família, complementada amb la de la infermeria d'atenció primària. Estos comentaris els considerem alineats amb l'acció **1.1.7**

6 comentaris van girar a l'entorn de la importància que ha de concedir-se des dels centres d'atenció primària a la promoció i educació per a la salut, així com a les intervencions sobre la comunitat. En este sentit es proposa que la figura de la infermeria comunitària té un perfil específic per a poder desplegar este tipus d'activitats. Comentaris que considerem integrats en l'acció **1.1.3**

5 missatges proposen alternatives per a desmedicalitzar la vida de les persones, amb diferents suggeriments com la introducció de teràpies naturals basades en l'exercici físic, la nutrició o la promoció de la salut des d'atenció primària, o l'abordatge psicològic del malestar emocional en compte de medicalitzar-lo. Per a això es proposa que les figures de dietistes-nutricionistes i de psicòlegs donen suport a l'atenció primària. Comentaris que considerem alineats amb l'acció **1.1.10**

Un dels missatges va posar en relleu la necessitat de dissenyar i posar en marxa un Pla Estratègic en Genètica que plantege una estructura organitzativa i permeta donar una resposta adequada, de qualitat i sostenible. Esta proposta considerem que podria estar arreglada en l'acció **1.1.2**

Els 3 missatges restants van ser opinions sobre el servici d'emergències del 112 i qüestionaven la idoneïtat de l'atenció pels metges d'atenció primària, per la interferència que implica sobre les consultes programades.

Com a resultat de l'anàlisi conjunta de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú completar les accions **1.1.8** i **1.1.1** que quedarien formulades amb la redacció següent:

1.1.8. Incorporar la valoració multidimensional dels pacients **ancians** així com la dels crònics d'alta complexitat i pal·liatius, per part d'un equip multidisciplinari, per a realitzar un **pla d'atenció individualitzada**

1.1.10. Reduir el consum de **medicació innecessària i excessiva**, **afavorint la utilització de diferents alternatives conduents a mitigar els riscos per a la salut associats**

1.2. Augmentar la qualitat del sistema sanitari públic

8 dels comentaris vinculats a este objectiu feien referència a la necessitat de millorar i algunes pràctiques com la utilització de paràmetres analítics per a cribratge de la desnutrició clínica, la utilització de sedació en les endoscòpies digestives, les revisions ginecològiques amb ecografia de manera rutinària i en general sobre una major humanització de les cures. Este grup de comentaris els considerem alineats amb les accions **1.2.2**, **1.2.3** i **3.6.5**

6 de les aportacions realitzades coincidien en la necessitat d'establir protocols d'actuació consensuats i unificats en tota la xarxa assistencial de la Comunitat Valenciana, per a diferents patologies com és el cas del VIH, l'epilèpsia, els problemes de salut mental o la manera d'abordar les al·lèrgies alimentàries, amb accions dirigides a la formació i actualització dels professionals sanitaris en estos camps. Considerem que estos comentaris podrien integrar-se en les accions **1.2.1**, **1.1.10** i **1.5.3**

3 dels missatges es van centrar en la necessitat d'avaluar la qualitat assistencial oferida pels professionals així com l'avaluació realitzada pels mateixos pacients per mitjà d'enquestes d'opinió. Estos comentaris considerem que responen a les accions **1.2.6** i **1.2.7**

3 dels missatges van vincular la millora de la qualitat amb aspectes organitzatius com la gestió de cites en horari real, la limitació del nombre d'estudiants de pràctiques per a respectar la intimitat dels pacients o amb l'increment de la inversió en el sistema sanitari. Estos comentaris considerem que poden respondre a l'acció **1.2.8**

2 dels missatges posaven en relleu l'interés d'establir mecanismes d'assessorament i defensa dels drets dels pacients, i són exemple d'això els que són VIH positiu o els que presenten alguna discapacitat. Estes propostes considerem que queden incloses en l'acció **1.2.9**

Un dels comentaris es va centrar en la necessitat d'acreditació dels laboratoris amb normes de qualitat internacionals el que es tradueix en un funcionament més eficient. Este comentari estaria arrelat en l'acció **1.2.8**

1.3. Garantir la sostenibilitat del sistema sanitari públic incrementant-ne l'efectivitat

18 dels 37 comentaris a este objectiu, van ser propostes per a millorar el finançament, planificació i gestió dels recursos humans i materials del sistema sanitari públic. Alguns fan referència a la necessitat de millorar el procés de selecció de professionals, així com la selecció de manera objectiva dels llocs de gerents. El compliment horari del personal sanitari, la millora de la gestió i coordinació dels servicis d'emergències i professionalització dels servicis d'urgències també van ocupar un espai important. Així mateix es va plantejar la necessitat de reforç de personal en atenció continuada i increment de recursos humans en àrees com la salut mental i el treball social. Considerem que estos comentaris podrien integrar-se en les accions **1.3.1**, **1.1.1** i **1.5.5**

3 comentaris fan referència a l'aposta per la gestió pública i la idoneïtat de revertir la situació dels hospitals públics de gestió privada que hi ha a la Comunitat, comentari que considerem alineat amb l'acció **1.3.3**

6 dels comentaris es van centrar a qüestionar la política d'externalització dels servicis, amb especial menció dels servicis de manteniment en els hospitals. També es va ressaltar la necessària integració del consorci hospitalari de Castelló en el sistema, comentaris que poden integrar-se en les accions **1.3.4, 1.3.5. i 3.5.8**

2 dels comentaris van fer insistència en la necessitat de millorar determinats recursos i equipaments tecnològics com els acceleradors, o altres com la roba de treball. Estos comentaris, encara que sobre temes molt concrets els considerem vinculats a l'acció **1.3.8**

4 comentaris van versar sobre la importància de no sobremedicar i recórrer a teràpies més naturals i basades en intervencions de Promoció de la salut, així com millorar la capacitat resolutiva de l'atenció primària dotant-la de més mitjans i establint torns de guàrdia de 24 hores en els CS, com a forma d'evitar els col·lapses en els servicis d'urgències, facilitant que estos puguen centrar l'atenció en els casos més greus. Estos comentaris considerem que responen a les accions **1.1.10, 1.3.11 i 1.3.12**

Els missatges restants suposen comentaris generals sobre les dificultats per a mantindre la sostenibilitat del sistema sanitari públic, aportant algunes idees com la dispensació de medicaments en unidosis, el pagament de la manutenció de forma racionalitzada en pacients ingressats o la sensibilització de pacients i professionals per a l'ús racional dels recursos, per mitjà de fullets, anuncis... Considerem que estos comentaris podrien integrar-se en les accions **1.3.6 i 1.3.12**

1.4. Posar la informació al servici de la millora de la salut

6 dels comentaris proposen treballar cap a la integració de la informació sanitària procedent dels diferents nivells assistencials, i tendir cap a una història electrònica única per a cada pacient i fent possible la seua utilització en tot el Sistema Nacional de Salut. En este context també es planteja la necessitat de comptar amb els professionals per a dissenyar el sistema d'informació assistencial. Considerem que estos comentaris queden arrellegats en l'acció **1.4.1**

4 missatges es referixen a la necessitat d'avaluar resultats en salut i fer públiques les estadístiques sobre l'avaluació de plans i programes i en este context s'especifica la necessitat de millorar el registre de casos d'accidents i traumatismes, amb menció especial en la infància com a pas previ a la implementació de mesures de prevenció. Este grup de comentaris els considerem alineats amb l'acció **1.4.9**

Un dels comentaris posa en relleu la necessitat de millorar els indicadors d'activitat en els servicis d'urgències, poder obtindre els diagnòstics dels pacients atesos i correctament codificats amb la finalitat de millorar la gestió. Comentari que considerem que pot integrar-se en l'acció **1.4.2**

Un dels comentaris proposa la introducció de ferramentes informàtiques de consulta i identificació amb caràcter retrospectiu de determinades patologies, amb especial menció de les malalties rares. Considerem que esta proposta està prevista en l'acció **1.4.4** i en l'objectiu **2.11**

Un dels comentaris posa en relleu la necessitat de flexibilitzar els horaris d'atenció a les persones que demanen cita per internet, proposta que considerem inclosa en l'acció **1.4.7**

1.5. Considerar els professionals com a valor essencial del sistema

19 missatges van centrar les propostes en l'interés de desplegar nous perfils professionals en l'entorn assistencial, tant pel que fa al nivell d'atenció primària com hospitalària. Entre estos perfils professionals es va comentar el paper que poden exercir dietistes-nutricionistes, professionals de psicologia clínica, fisioteràpia en atenció primària i servicis d'urgència, teràpia ocupacional en l'àmbit de la discapacitat física i mental, foniatres i logopedes per a recolzar els xiquets i xiquetes amb problemes del llenguatge, òptics-optometristes per a reduir les llistes d'espera en l'atenció visual, promoció de la figura d'infermeria de salut escolar. També es va al·ludir al paper que pot exercir el personal amb l'especialitat d'infermeria comunitària i d'infermeria que tenen l'especialitat de salut

mental el treball en este entorn. Considerem que estes propostes queden arreplegades en les accions **1.5.2, 1.1.3** i en els objectius generals **5.1** i **5.4**

14 dels comentaris van girar a l'entorn de la necessitat d'una major especialització i professionalització d'alguns camps de l'atenció sanitària. Es va fer especial menció de la professionalització dels servicis d'urgències i la unificació de la categoria professional amb la dels servicis de SAMU i unitats de curta estada. Altres comentaris van reivindicar l'especialització de la fisioteràpia i la psicologia clínica en atenció especialitzada, l'existència d'especialistes per a fer la valoració de les discapacitats o la millora de les competències dels professionals per a atendre alguns problemes de salut com les al·lèrgies d'origen alimentari o de malalties emergents com el Lyme crònic. Este conjunt de propostes considerem que queden arreplegades en les accions **1.5.1, 1.5.3** i **1.5.1**

8 dels missatges van ser propostes per a millorar la gestió i bon govern i majoritàriament van mencionar la necessitat d'establir criteris de selecció objectius per a dotar els llocs de gerència, sense que necessàriament els gerents tinguen perfil sanitari i amb la possibilitat d'una escola de gestió per a la formació de gestors del sistema sanitari públic. Així mateix es va proposar reformular necessitats formatives i qualitats professionals dels gestors intermedis. De forma concreta també es va proposar l'interés d'una gerència d'emergències que gestione en relació amb el 112, per a una major operativitat d'estos servicis. Este grup de comentaris els considerem alineats amb les accions **1.5.5, 1.5.6, 1.5.7** i **1.3.1**

8 comentaris van posar de manifest la necessitat de comptar amb els mateixos professionals a l'hora de prendre decisions relacionades amb la gestió i organització, es menciona la importància de fomentar el treball en grup, evitar la compatibilitat de l'exercici públic/privat, així com la necessitat d'un acostament major entre professionals dels diferents nivells assistencials. En l'àrea específica de drogodependències s'estima que seria convenient establir un canal de comunicació directe i periòdic amb l'administració. Considerem que estos comentaris es troben alineats amb l'acció **1.5.4**

6 missatges es van centrar a opinar sobre la gestió de les borses de treball del personal sanitari, amb propostes com la possibilitat que no es tanque la borsa i es puguen actualitzar els mèrits a temps real, que es valore més la formació, respecte al temps treballat, així com els mèrits sobre activitat docent i investigadora. Este grup de comentaris s'arregla en l'acció **1.5.13**

3 dels missatges van abordar la necessitat del treball en equips multidisciplinaris, amb especial menció al paper de les treballadores socials, així com a les unitats que integren diferents especialistes en el camp de l'otorinolaringologia. Considerem que estos comentaris es troben alineats amb les accions **1.5.1** i **1.1.1**

2 dels comentaris van estar relacionats amb les plantilles de personal, amb propostes com ara evitar que es concentre persones d'edat molt avançada o que hi haja major rotació de personal, de cara a garantir la continuïtat assistencial dels usuaris així com l'estabilitat laboral de professionals, comentari que considerem inclòs en l'acció **1.5.12**

3 missatges van abordar la necessitat de crear un marc normatiu per a estimular i conciliar les tasques assistencials i investigadores del personal sanitari optimitzant el rendiment del potencial científic que posseïx.

Com a resultat de l'anàlisi conjunta de les aportacions realitzades a este objectiu, s'ha estimat oportú completar l'acció:

1.5.3. Millorar les competències professionals per mitjà de la capacitació professional de forma adaptada als canvis i les necessitats, incloent-hi la formació pre i postgrau, així com **estimular i facilitar la conciliació de les tasques assistencials i investigadores del personal sanitari**

LÍNIA 2. ORIENTACIÓ CAP A LA CRONICITAT I CAP ALS RESULTATS EN SALUT PER A INCREMENTAR L'ESPERANÇA DE VIDA EN BONA SALUT

Objectiu	Definició	Nº de missatges
2.1. Actuar sobre els factors de risc comú a les principals malalties cròniques	Actuar sobre els diferents factors de risc que compartixen les principals malalties cròniques, amb la finalitat d'obtindre el màxim rendiment en els resultats en salut, des d'una visió integral del procés assistencial.	5
2.2. Disminuir la morbimortalitat per malalties cardio i cerebrovasculars	Disminuir la morbimortalitat per malaltia cardíaca i cerebrovascular, per mitjà d'una assistència integral i multidisciplinària, per a augmentar la supervivència i aconseguir la màxima autonomia i qualitat de vida de les persones.	6
2.3. Oferir un model integral i personalitzat d'atenció al càncer	Orientar el model d'atenció a les persones amb càncer cap a una visió integral i personalitzada, a través del treball coordinat d'equips multidisciplinaris que garantisquen la qualitat i la continuïtat assistencial.	4
2.4. Frenar la tendència creixent de la diabetis	Frenar la tendència creixent de la diabetis, facilitant una atenció integrada de qualitat i adaptada a les necessitats de cada pacient, per mitjà d'actuacions coordinades a càrrec d'equips multidisciplinaris d'atenció primària i hospitalària.	9
2.5. Millorar l'abordatge de les malalties respiratòries cròniques	Millorar l'atenció, el tractament i la qualitat de vida de les persones amb malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC).	1
2.6. Prestar atenció sanitària i social a les malalties neurodegeneratives i demències	Prestar atenció integral sanitària i social a les persones afectades per malalties neurodegeneratives i demències, a les persones que les cuiden i als seus familiars, d'acord amb la millor evidència disponible i la necessària continuïtat assistencial.	2
2.7. Desenrotllar un model integral d'atenció a la salut mental	Proporcionar una atenció a la salut mental integral, per mitjà del desenrotllament de programes transversals i interdisciplinaris que garantisquen la continuïtat de cures i disminuïsqen la variabilitat entre els departaments de salut.	22
2.8. Garantir l'atenció de pacients crònics complexos i pal·liatius que incloga les persones cuidadores	Garantir una atenció integral, coordinada, de qualitat, eficient, individualitzada i digna als malalts crònics d'alta complexitat i pacients pal·liatius, que incloga les persones familiars cuidadores.	19
2.9. Realitzar programes de cribatge basats en l'evidència	Realitzar programes de cribatge (prevenció secundària o detecció precoç dels problemes de salut) avalats per l'evidència científica.	2
2.10. Disminuir la incidència de malalties transmissibles sotmeses a vigilància	Disminuir la incidència d'algunes malalties transmissibles amb elevat impacte social, com ara les infeccions de transmissió sexual (ITS), la tuberculosi pulmonar i l'hepatitis C.	11
2.11. Millorar l'atenció de les malalties rares	Millorar el coneixement i l'atenció de les malalties rares per a aconseguir un abordatge de forma més integrada en el conjunt del sistema sanitari.	9

2.1. Actuar sobre els factors de risc comú a les principals malalties cròniques

Este objectiu va ser objecte d'un total de 5 missatges en què es van fer propostes, majoritàriament de caràcter intersectorial, per a reduir l'estrés i consum de tabac, afavorir l'exercici físic i fomentar l'alimentació saludable. Entre elles, regular mesures per a disminuir el consum de begudes ensucrades en els espais col·lectius, per la seua relació amb l'obesitat i la diabetis tipus II, com l'etiquetatge d'aliments o les màquines expenedores. Afavorir l'activitat física i fomentar mesures per a la reducció de l'estrés. Es posen en valor els actius de la Comunitat Valenciana (clima, dieta mediterrània) i es proposen intervencions educatives per a millorar hàbits alimentaris, pels seus beneficis en la prevenció de múltiples patologies. Estes aportacions responen de manera general a l'objectiu 2.1 i a l'objectiu 5.7. Considerem que també estan alineades amb les accions 2.1.7, 5.3.7 i 5.3.8

2.2. Disminuir la morbimortalitat per malalties cardíoc i cerebrovasculars

Este objectiu va ser objecte de 6 missatges que incidixen en la necessitat d'abordar les patologies cardiovasculars en unitats funcionals multidisciplinàries, promoure mesures per a la identificació i actuació ràpida davant de la presentació d'una crisi cardiovascular (primers auxilis, espais cardioprotectes) garantint l'equitat territorial, així com revisar el protocol d'actuació en pacients anticoagulats. Estes aportacions responen de manera general a l'objectiu 2.2 i a les accions 1.1.1, 1.5.1, 2.2.6 i 3.5.3

2.3. Oferir un model integral d'atenció al càncer

En este objectiu es van arregar 4 missatges, dels quals 3 van fer referència al càncer en la infància i adolescència, considerant les necessitats específiques d'este grup de població i l'aplicació dels estàndards i protocols de qualitat que estableix l'evidència, els quals considerem alineats amb les accions 2.3.2 i 2.3.8. L'altre missatge planteja l'abordatge de la reinserció psicosocial dels malalts de càncer i quedaria arreglat en les accions 2.3.6 i 2.3.7

2.4. Frenar la tendència creixent de la diabetis

Este objectiu va rebre 10 missatges, dirigits majoritàriament (5) a sol·licitar una atenció integral als pacients amb diabetis tipus 1, de qualitat i per personal especialitzat de medicina i infermeria, aspecte que considerem arreglat en l'acció 2.4.1. Quatre dels missatges se centren en la necessitat d'afavorir l'autoatenció, l'exercici físic i l'educació diabetològica per personal d'infermeria homologat i homogeni en tots els departaments de salut, aspecte arreglat en les accions 2.4.4 i 2.4.8. Un altre dels missatges va abordar el necessari registre en la història de salut de la formació rebuda pel pacient, arreglat en l'acció 2.4.3

2.5. Millorar l'abordatge de les malalties respiratòries cròniques

En este objectiu es va rebre un únic missatge relatiu a la importància de poder dur a terme un diagnòstic de presumpció de MPOC per mitjà d'espirometria. Esta proposta es troba arreglada en l'acció 2.5.1

2.6. Prestar atenció sanitària i social a les malalties neurodegeneratives i demències

En relació amb este objectiu va haver-hi un total de 5 missatges, 2 dels quals van destacar un necessari enfocament sociosanitari i multidisciplinari en l'abordatge de la patologia neurodegenerativa, per a optimitzar recursos i augmentar l'eficàcia de cures, ressaltant la necessitat de compartir la informació en un suport únic. Estes aportacions responen de manera general a l'objectiu 2.6 i es troben alineades amb les accions 1.1.11, 1.4.1 i 1.5.1. Un dels missatges va aprofundir l'abordatge multidisciplinari en el cas concret de l'ELA i la consideració a més d'una unitat de referència per a la malaltia, la qual cosa quedaria reflectit en l'acció 1.1.2

Els 2 missatges restants destaquen la importància del diagnòstic de la malaltia d'Alzheimer de forma primerenca pels seus beneficis tant des del punt de vista sanitari com econòmic.

Com a resultat de l'anàlisi de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú completar l'acció **2.6.5** i incloure'n una de nova:

2.6.5 **Desenrotllar programes d'informació i sensibilització dels professionals sanitaris, especialment en atenció primària, incloent-hi en el Pla de Formació** de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública a través de l'EVES, oferta específica per als professionals de tots els àmbits assistencials que intervenen en l'atenció de les persones amb malalties neurodegeneratives i demències

Nova: establir criteris i processos àgils de derivació a atenció hospitalària des d'Atenció Primària per a l'abordatge de malalties neurodegeneratives de manera precoç

2.7. Desenvolupar un model integral d'atenció a la salut mental

Este objectiu va ser objecte de 22 missatges, dels quals 9 van polaritzar el seu interès en l'atenció de patologies mentals en la infància i adolescència com l'autisme o el TDAH, que requereixen abordatges multidisciplinaris i interdepartamentals que impliquen protocols d'actuació conjunts amb els àmbits social i educatiu. I en relació amb eixa patologia també va haver-hi 1 comentari que es va centrar en la necessitat de millorar la formació del personal sanitari i docent. Estes propostes considerem que queden arrelgades respectivament en les accions **2.7.5** i **2.7.9**

Hi hagué 3 comentaris sobre la necessitat de millorar la coordinació entre salut mental i altres nivells assistencials com són l'atenció primària i les UDCAS i vinculat a això es va reflexionar sobre l'interés d'assumir el malestar emocional dels pacients i de desmedicalitzar-lo des d'atenció primària, comentaris que considerem vinculats a les accions **2.7.6** i **1.1.10**

La necessitat d'elaborar protocols específics per patologies va ser objecte de 5 missatges, dels quals 2 es van centrar en la prevenció del suïcidi que incloga la coordinació amb atenció primària i el servei d'emergències. Altres 2 missatges es van dirigir a la patologia dual, plantejant la necessitat de relacionar-ho amb les conductes addictives. El missatge restant es va centrar en l'elaboració d'un protocol per al trastorn mental greu. Estes 5 comentaris els considerem alineats respectivament amb les accions **2.7.2**, **2.7.8** i **2.7.3**

Dels 4 missatges restants, 2 van plantejar la necessitat de desestigmatitzar la malaltia mental, aspecte que incloem en l'acció **2.7.1** i els altres 2 van ser opinions més generals sobre l'interés d'establir objectius i indicadors específics de salut mental i de considerar les treballadores socials en les unitats de salut mental i que vinculem a l'objectiu general **2.7**

Com a resultat de l'anàlisi de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú completar l'acció:

2.7.6. **Desenrotllar programes col·laboratius entre Atenció Primària i les Unitats de Suport per a la prevenció i abordatge dels problemes de salut mental (per exemple, intervenció grupal en autocures, abordatge del malestar emocional)**

2.8. Garantir l'atenció de pacients crònics complexos i pal·liatius que incloga les persones cuidadores

Hi hagué 19 missatges en relació amb este objectiu, dels quals 13 van fer referència a la gestió integral del cas, i destaca el caràcter interdisciplinari que per a això es requereix i el paper que pot exercir la figura de la infermera gestora de casos, que atén també el cuidador principal, de manera coordinada

amb altres professionals. Entre ells es va fer referència a les treballadores socials com a professionals clau per a liderar un canvi de model cap a l'atenció sociosanitària integrada, centrada en la persona. Estos comentaris considerem que queden arreplegats en les accions [2.8.1](#), [2.8.6](#) i [1.1.11](#)

4 missatges van destacar la necessitat d'incorporar en la gestió integral l'enfocament psicosocial, per mitjà de l'acompanyament en el procés d'adaptació a la malaltia, reorganització de rols en la unitat familiar, mediació, així com el suport domiciliari en els casos que complixen criteris socials. Es va destacar el paper que poden jugar les Unitats de Treball Social Sanitari així com el suport psicològic en el tram final de la vida. Comentaris que considerem queden arreplegats en l'acció [2.8.2](#) i [2.8.12](#)

Un dels missatges va destacar la necessitat de l'existència d'unitats de cures pal·liatives pediàtriques, i ho considerem alineat amb l'acció [2.8.3](#)

Un dels missatges va cridar l'atenció sobre l'enfocament de gènere i el paper de les dones com a cuidadores. En l'àmbit de les persones cròniques complexes destaca la necessitat de prestar suport a les cuidadores, i és d'interés la seua formació sanitària. Este comentari considerem que està alineat amb les accions [2.8.6](#) i [3.2.5](#)

2.9. Realitzar programes de cribatge basats en l'evidència

Lligats a este objectiu va haver-hi 2 missatges. El primer es va referir a l'interés de vincular les revisions ginecològiques i mamogràfiques en un mateix centre per a evitar burocràcia i el pas previ per medicina de família; es considera que podria estar alineat amb l'acció [2.9.6](#) i amb l'objectiu general [4.3](#).

El segon missatge es va referir a l'interés d'incorporar el cribatge del VPH en els hòmens amb VIH que fan sexe amb altres hòmens. Considerem que està arreplegat en l'acció [2.9.9](#)

2.10. Disminuir la incidència de malalties transmissibles sotmeses a vigilància

En relació amb este objectiu es van rebre 10 missatges, 9 dels quals sobre les infeccions de transmissió sexual (ITS). En 3 d'ells es va plantejar la disponibilitat, foment i fàcil accés a les proves ràpides de detecció del VIH des dels diferents nivells assistencials, així com el reforç d'esta prestació en el cas de poblacions en situació de més vulnerabilitat. Comentaris arreplegats en les accions [2.10.3](#) i [2.10.9](#)

Altres 5 missatges van cridar l'atenció sobre la importància de les campanyes de prevenció del VIH i altres ITS i de promoció del diagnòstic precoç, especialment des d'atenció primària i a tota la població que tinga una vida sexual activa, amb estratègies específiques en col·lectius amb major prevalença com els hòmens que tenen sexe amb altres hòmens, així com aquelles persones que es troben en situació d'exclusió social. També es va planejar l'interés de prestar atenció psicològica a les persones amb VIH en l'àmbit hospitalari. Estos comentari considerem que estan alineats amb les accions [2.10.1](#), [2.10.2](#) i [2.10.9](#). A més va haver-hi 1 missatge que ressalta la necessitat de donar suport a la investigació en matèria de VIH i sida; es considera que podria estar arreplegat en les accions [2.10.8](#) i [1.5.14](#)

També va haver-hi 1 missatge per a sol·licitar que els pacients afectes d'hepatitis C tinguen accés als medicaments d'última generació, de manera universal, independentment de l'estadi de la malaltia en què es troben. Considerem que este comentari s'arreplega en l'acció [2.10.7](#)

2.11. Millorar l'atenció a les malalties rares

En este objectiu es van arreplegar 9 missatges, 2 dels quals 2 van posar de manifest la necessitat d'establir plans i protocols d'actuació coordinats entre atenció primària i especialitzada per a facilitar el seu diagnòstic com més prompte millor, i es va fer especial menció de la malaltia de Tourette i de les

malalties neuromusculars rares. Estos comentaris considerem que estan relacionats amb les accions [2.11.3](#), [2.11.4](#) i [2.11.5](#). A ells se sumen 3 missatges més en els que es va posar de manifest la necessitat d'aprofundir en la investigació d'estes mateixes malalties. i [2.11.7](#)

En 3 missatges es va destacar la necessitat de millorar la sensibilització de la població general perquè coneguen estes malalties i evitar l'estigmatització i rebuig de les persones afectades, així com promoure la formació dels professionals d'atenció primària i dels servicis d'urgències perquè coneguen millor les malalties rares i puguen diagnosticar-les com més prompte millor, aspecte que està arreplegat en l'acció [2.11.8](#). Va haver-hi també 1 missatge que va centrar l'atenció cap a la col·laboració amb les associacions de pacients en relació amb els cursos d'actualització sobre malalties rares, aspecte que considerem arreplegat en les accions [2.11.6](#) així com en la [3.6.7](#)

Va haver-hi 1 missatge amb la proposta d'introduir en les ferramentes informàtiques de consulta assistencial, que permeten obtindre informació retrospectivament de cara a establir un diagnòstic precoç. Este comentari està relacionat amb l'acció [2.11.4](#)

Com a resultat de l'anàlisi de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú completar les accions

2.11.3. Incrementar la **coordinació en l'assistència** de malalties rares entre atenció primària i atenció hospitalària, **per mitjà de la realització de protocols i guies d'actuació conjuntes**

2.11.4. Facilitar la identificació de forma primerenca dels pacients amb malalties rares, per mitjà de ferramentes informàtiques que faciliten la seua busca activa i garantir la continuïtat **assistencial**

2.11.6. Facilitar informació i **formació** a les persones amb malalties rares, famílies i persones cuidadores, sobre ajudes i **recursos** existents per a millorar la seua qualitat de vida, incloent-hi el contacte amb associacions de pacients

Nova: Promoure actuacions d'informació i sensibilització que contribuïsquen a millorar el coneixement i a disminuir l'estigmatització d'estes malalties davant de la societat en general, comptant amb el paper de les associacions de pacients

LÍNIA 3. ENFORTIR L'EQUITAT I LA IGUALTAT DE GÈNERE, REDUIR LES DESIGUALTATS EN SALUT I FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ

Objectiu	Definició	Nº de missatges
3.1 Vigilar els determinants socials de la salut	Aprofundir la identificació i el coneixement de la magnitud de les desigualtats socials, el seu impacte en la salut, la seua evolució i l'efectivitat de les intervencions i polítiques per a reduir-les.	0
3.2 Actuar per a reduir les desigualtats en els resultats de salut	Fomentar el desenrotllament de polítiques amb l'objectiu de disminuir les desigualtats en salut en la població, impulsant estratègies dirigides als col·lectius en situació de major vulnerabilitat.	6
3.3 Intensificar les accions en detecció precoç i l'abordatge de la violència de gènere	Intensificar la detecció precoç i l'abordatge terapèutic de la violència contra les dones en els servicis de salut i afavorir la coordinació amb els diferents sectors implicats.	6
3.4 Impulsar el principi de salut en totes les polítiques	Proposar des del sector salut accions sinèrgiques amb aquells altres sectors en què es poden alinear els objectius de cada política sectorial amb els interessos comuns de la població, a fi de contribuir a un desenrotllament sostenible i saludable de la societat.	3
3.5 Garantir l'equitat en l'accés al sistema sanitari	Garantir la universalitat de totes les prestacions del Sistema Valencià de Salut, amb el màxim nivell de qualitat, tant en allò que s'ha relacionat amb l'atenció com amb la prevenció i la Promoció de la salut.	21
3.6 Promoure l'acostament a la ciutadania: participació i apoderament de la població	Promoure la participació ciutadana i fomentar la coresponsabilitat de les persones en l'atenció de la seua salut.	14

3.2 Actuar per a reduir les desigualtats en els resultats de salut

3 dels missatges van incloure diverses propostes dirigides a la població drogodependent, amb una demanda de recursos, adaptats a les necessitats específiques de cada col·lectiu i amb una distribució d'acord amb la diversitat geogràfica existent. En concret, es va mencionar l'escassetat de recursos de reinserció i la carència de recursos de baixa exigència destinats a drogodependents en consum actiu.

Considerem que estes propostes queden englobades en l'acció **3.2.3**

2 de les aportacions van valorar la importància de la inclusió de la perspectiva de gènere en totes les accions dirigides al guany en salut. Una es va centrar en el foment de la qualitat de vida de les dones en la menopausa i l'altra en el reconeixement del treball de les dones com a cuidadores, en diferents etapes de la seua vida, i en el suport que el sistema sanitari ha de brindar-los.

Estimem que l'acció **3.2.5**, de reducció de la bretxa de gènere lligada a la qualitat de vida i dependència, arrellegaria ambdós comentaris. A més, l'acció **2.8.6**, sobre persones cuidadores, i la **3.5.1**, d'aplicació del principi d'universalitat proporcional, ampliarien alguns dels aspectes mencionats.

Des d'una perspectiva global, un dels missatges va abonar la incorporació dels determinants socials en tots els programes de salut, amb un mesurament sistemàtic que permetia identificar situacions d'especial vulnerabilitat. Valorem que esta reflexió queda arrellegada en l'acció **3.2.1**

3.3 Intensificar les accions en detecció precoç i l'abordatge de la violència de gènere

2 dels missatges es van centrar en la detecció de la violència de gènere des de l'àmbit sanitari, en concret en els serveis d'urgències i en salut mental. Es va destacar el paper fonamental que ambdós poden tindre en l'abordatge d'este problema de salut.

Considerem que l'acció **3.3.2** del Pla de Salut 2016-2020 incorpora estes aportacions.

La resta de comentaris es van dirigir cap a la necessitat d'una intervenció multidisciplinària i intersectorial de la violència de gènere i adaptada a les distintes edats (inclosos adolescents).

Valorem estes observacions com a matisacions de l'acció **3.3.4** inclosa en el pla de salut.

Com a resultat de l'anàlisi de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú completar les accions:

3.3.2. Impulsar la detecció precoç de les distintes formes de violència de gènere des dels serveis de salut, fonamentalment atenció primària, urgències i unitats de salut mental en totes les dones a partir dels 14 anys

Nova: promoure mesures d'informació i sensibilització cap a la societat en general i oferir formació específica al personal sanitari sobre violència de gènere

3.4 Impulsar el principi de salut en totes les polítiques

En un dels missatges es va proposar la creació d'una comissió interdepartamental per a coordinar les accions i els recursos disponibles, treballant així de manera més eficient. Esta proposta es troba alineada amb l'acció **3.4.2** del IV Pla de Salut.

2 missatges van donar suport a la inclusió de la promoció de la salut i prevenció de la malaltia, de forma transversal, en tots els nivells educatius, amb intervencions conjuntes entre sanitat i educació.

Considerem que estes aportacions queden arreglades en l'acció **3.4.5**, amb l'impuls de la Xarxa d'Escoles Promotores de la Salut en la CV, i la **5.4.1**, a través de l'oferta d'activitats d'educació per a la salut en l'escola.

3.5 Garantir l'equitat en l'accés al sistema sanitari

6 dels missatges demandaven l'accés universal a totes les prestacions del sistema sanitari valencià, amb especial atenció a col·lectius desfavorits o en situació d'especial vulnerabilitat. Entre altres es va citar l'atenció a la fibromiàlgia, els problemes nutricionals en menors amb alta discapacitat o la falta de finançament en cas de necessitar una ajuda tècnica.

Estimem que l'acció **3.5.1** aglutina estes qüestions. Un dels comentaris va recalcar la importància d'una bona comunicació entre el personal mèdic i els pacients, reivindicant el caràcter de proximitat que ha de tindre l'atenció primària. Es tracta d'una observació implícita en l'acció **3.5.2**

12 de les intervencions en el fòrum van girar a l'entorn de l'existència de desigualtats en l'accés i ús de distintos serveis sanitaris, amb una distribució desigual en les prestacions o en la dotació de recursos. Alguns dels serveis esmentats van ser les unitats d'endoscòpia, serveis d'urgències, oncologia, obstetrícia i pediatria, etc. També es van mencionar inequitats territorials en l'accés motivades per la dispersió geogràfica de la població i la llunyania a determinats serveis (proves diagnòstiques, salut mental, unitats d'hemodinàmica, etc.). Així mateix, es van tractar temes com la millora en l'accessibilitat horària o les desigualtats en la valoració de la discapacitat.

Considerem que totes estes aportacions estan contingudes en l'acció **3.5.3**

A més, es van realitzar 18 intervencions que van sol·licitar l'equitat en l'accés a l'analgèsia epidural en el part i que no s'han comptabilitzat dins d'este objectiu. Estes aportacions s'han arreglat i analitzat en la línia estratègica 4, en l'objectiu 4.3. "Atendre la salut sexual i reproductiva".

Finalment, un dels comentaris versava sobre la necessitat d'adequar la dotació de recursos humans en els servicis d'urgències en funció de les característiques de la població i el volum d'urgències ateses, qüestió prevista en l'acció 3.5.8, i un altre feia referència a la integració de recursos provincials, aspecte valorat també en les accions 3.5.8 i 1.3.5

Com a resultat de l'anàlisi conjunta de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú modificar l'acció 3.5.8, que quedaria formulada amb la redacció següent:

3.5.8. Revisar la situació i adequar l'equilibri en la distribució de recursos humans i materials entre departaments segons grandària i necessitats en salut de la població

3.6 Promoure l'acostament a la ciutadania: participació i apoderament de la població

2 dels missatges van tractar el tema de la participació ciutadana en la gestió de la salut, la necessitat de disposar d'òrgans de participació a nivell local i la seua composició amb representants dels diferents sectors. Estimem que estes propostes queden arreglades en l'acció 3.6.1 que preveu el desenrotllament d'una Llei de Participació en Salut.

5 intervencions es van centrar en el foment de la promoció de la salut i l'autoatenció, amb activitats dirigides cap a l'alfabetització en salut i l'apoderament dels pacients i de la ciutadania. Inclouen diferents propostes com l'Escola de Salut, e-salut, pacient expert, etc. A més, un dels missatges proposava incorporar programes grupals d'activitat física en els centres d'atenció primària, adaptats segons edat i estat de salut.

Considerem que estes iniciatives estan alineades amb les accions 3.6.2 i 3.6.3 del IV Pla de Salut. El consell i la prescripció de l'activitat física des de l'atenció primària s'exposa en l'acció 5.2.3

5 missatges van girar a l'entorn de la necessitat d'incorporar la perspectiva dels pacients en la millora de la qualitat i seguretat de l'atenció sanitària. El binomi pacient-professional sanitari com a eix fonamental del sistema.

Estimem que estes aportacions queden arreglades en les accions 3.6.5 i 1.2.3

2 comentaris es van dirigir cap a l'ús de les noves tecnologies en la relació metge-pacient, en la gestió de cites i realització de tràmits administratius dins de l'àmbit sanitari. Valorem estes propostes incloses en l'acció 3.6.6

En 3 dels missatges rebuts es va abordar el tema de les activitats realitzades per les associacions de pacients i el voluntariat i es va sol·licitar un major suport i reconeixement per part de l'administració sanitària. L'acció 3.6.7 del IV Pla de Salut tracta sobre este aspecte.

Finalment, 2 dels missatges es van referir a aspectes generals en la composició i funcionament dels òrgans de participació, elements previstos en l'acció 3.6.8, i en un es va fer una menció especial a la potenciació dels actius en salut (objectiu 5.7).

LÍNIA 4. CUIDAR LA SALUT EN TOTES LES ETAPES DE LA VIDA

Objectiu	Definició	Nº de missatges
4.1. Prestar especial atenció a la salut infantil	Promoure intervencions integrals per a aconseguir el màxim nivell de salut en la infància, prestant especial atenció a les poblacions en situació més vulnerable.	22
4.2. Promoure la salut en l'adolescència i joventut	Promoure una vivència positiva i saludable de l'adolescència i joventut, afavorint l'adopció d'estils de vida saludables, evitant conductes de risc i incorporant una atenció efectiva de la salut sexual en este grup d'edat.	14
4.3. Atendre la salut sexual i reproductiva	Oferir una atenció de qualitat a la salut sexual i reproductiva en el sistema valencià de salut.	26
4.4. Promoure l'envelliment actiu	Millorar la qualitat de vida de les persones majors, impulsant mesures de prevenció i promoció de la salut i prenent en consideració els diferents recursos comunitaris, que contribuïsquen a un envelliment actiu i saludable.	8

4.1. Prestar especial atenció a la salut infantil

2 dels comentaris van fer referència a distintes mesures de foment de la lactància materna tant des de l'àmbit sanitari, amb accions dirigides a l'increment de la formació i habilitats dels professionals sanitaris, com des d'altres entorns, amb un pla de suport a la mare treballadora.

Considerem que estes aportacions queden arreglades en les accions **4.1.2** i **1.5.10**

16 dels missatges es van centrar en la necessitat d'una detecció i atenció primerenca en els menors amb trastorns en el desenrotllament, amb una atenció integral, adequada als requeriments individuals i amb una visió a llarg termini. En este apartat es va fer una menció especial als trastorns de l'espectre autista.

Considerem que estes propostes s'integren en les accions **4.1.3** i **2.7.5**

Un dels missatges va abonar la promoció de l'educació en alimentació saludable dirigida a mares, pares i menors i va advocar pel paper del nutricionista en este camp.

Esta temàtica considerem que es troba inclosa en l'acció **4.1.10**

La resta d'aportacions es van referir a qüestions més generals, com la prolongació de l'edat pediàtrica fins als 16 anys, o a problemes molt concrets relacionats amb l'organització de cites.

Com a resultat de l'anàlisi conjunta de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú modificar l'acció **4.1.3**, que quedaria formulada amb la redacció següent:

4.1.3. Normalitzar l'Atenció Primerenca i la continuïtat assistencial en els nounats prematurs i en la població infantil amb risc o problemes de desenrotllament, de manera coordinada amb les conselleries amb competències en matèria de benestar social i d'educació

4.2. Promoure la salut en l'adolescència i joventut

5 dels comentaris del fòrum van girar a l'entorn de la importància que té l'educació sexual en els adolescents, des d'un enfocament multidisciplinari i comptant amb la implicació de progenitors i professionals de l'àmbit educatiu i sanitari.

Esta propostaensem que queda arreplegada en l'acció **4.2.1**

3 missatges van subratllar la necessitat de facilitar l'accés dels jòvens i adolescents als centres de salut sexual i reproductiva, articulant vies que garantisquen la privacitat. Considerem esta iniciativa integrada en l'acció **4.2.2**

Lligat amb ambdós línies es va proposar la creació d'un punt jove en els instituts, centrat en la salut sexual i de gènere i amb funcions de promoció de la salut i prevenció de la malaltia, així com la creació de consultes específiques per a adolescents. També es va plantejar l'interés de comptar amb el suport psicològic de manera general en l'adolescència, aspectes que lliguem a l'objectiu **4.2** de manera genèrica

Una de les observacions es va dirigir cap als trastorns de conducta alimentaris, i insta a una dotació adequada de recursos públics, que garantisca l'equitat en l'accés i l'atenció a este problema de salut. Considerem que esta idea es contempla en l'acció **4.2.3**

Finalment, 2 dels comentaris van centrar la mirada cap al foment d'activitats d'oci saludable entre jòvens i adolescents, amb un caràcter intersectorial i de treball en xarxa.

Creiem que esta proposta està englobada en l'acció **4.2.4**

4.3. Atendre la salut sexual i reproductiva

En relació amb la salut sexual, una de les aportacions va remarcar la idea de la promoció de l'educació sexual i la vivència positiva de la sexualitat, mentres que en una altra es va instar a facilitar l'accés al preservatiu en l'entorn de la prevenció de les ITS. De la mateixa manera, un comentari va advocar per una dotació equitativa de recursos materials i humans en matèria de salut sexual i anticoncepció en tots els departaments de salut.

Estos comentaris quedarien englobats en les accions **4.3.2** i **3.5.3** del IV Pla de Salut.

Respecte a la salut reproductiva, 18 de les intervencions en el fòrum van donar suport a la demanda d'una atenció al part amb opció a l'analgèsia epidural en tots els hospitals públics de la Comunitat Valenciana, sense restriccions horàries o organitzatives, que permeta a la dona decidir sobre el seu ús en funció de les seues preferències i necessitats. Es va fer una menció especial a la garantia de l'equitat en l'accés a servicis i prestacions en tots els departaments de salut.

A més, un dels missatges es va centrar en el foment de l'atenció al part normal, la disminució de l'intervencionisme obstètric, l'impuls de la formació dels professionals sanitaris i la transferència dels models de bones pràctiques existents a la nostra Comunitat a tot el territori valencià.

Considerem que estes aportacions queden arreplegades en les accions **4.3.3** i **3.5.3**

Finalment, un dels comentaris va proposar l'impuls del consell nutricional durant l'embaràs. Creiem que este tema forma part de l'acció **4.3.5**

La resta de missatges inclosos en este objectiu feien referència a qüestions molt concretes d'organització de servicis o pràctiques preventives o afectaven col·lectius molt específics.

4.4. Promoure l'envelliment actiu

2 dels missatges rebuts en el fòrum van destacar el paper positiu que les relacions intergeneracionals poden tindre en la salut i el benestar de les persones majors. Valorem que l'acció **4.4.1** del IV Pla de Salut respon a esta proposta.

Altres 2 comentaris es van centrar en la prevenció de les caigudes en les persones majors. Es tracta d'un problema freqüent, que interferix en l'envelliment actiu i saludable i afecta de forma considerable la qualitat de vida d'estes persones. Considerem que estes reflexions es tracten en l'acció **4.4.2**

Finalment, 2 dels missatges, amb un contingut més global, van advocar per un enfocament biopsicosocial en l'atenció a les persones majors, comptant amb un equip de professionals multidisciplinaris, que actuen en les distintes àrees. En relació amb esta idea, 2 intervencions van proposar la promoció de l'activitat física, adaptada a les diferents etapes geriàtriques i situacions funcionals de base, i el foment de l'activitat intel·lectual i d'aprenentatge en les persones majors.

Considerem que les accions **4.4.6** i **5.1.4** responen a estes iniciatives.

LÍNIA 5. PROMOURE LA SALUT EN TOTS ELS ENTORNS DE LA VIDA

Objectiu	Definició	Nº de missatges
5.1 Afavorir el benestar emocional	Promoure el benestar emocional en els distints entorns de la vida.	22
5.2 Fomentar l'activitat física	Promoure que les persones es mantinguen actives en totes les etapes del seu cycle vital	3
5.3 Garantir i promoure una alimentació saludable	Fomentar una alimentació saludable i millorar la qualitat de les actuacions dirigides a la protecció de la salut del consumidor enfront dels perills associats al consum d'aliments	7
5.4 Afavorir un entorn educatiu saludable	Integrar en els projectes educatius dels centres docents actuacions per a fomentar hàbits de vida saludables en la comunitat educativa, comptant amb les vies de relació existents i els acords que s'establisquen amb la conselleria responsable en educació.	12
5.5 Apostar per un entorn mediambiental afavoridor de la salut	Vigilar i contribuir al control dels problemes per a la salut derivats del canvi climàtic, la globalització i les condicions ambientals.	10
5.6 Procurar un entorn laboral saludable	Protegir i promoure la salut de les persones treballadores i millorar la prevenció de les malalties i accidents d'origen laboral.	5
5.7 Recolzar els actius per a la salut propis de la Comunitat Valenciana	Incorporar l'enfocament de la salut positiva i els actius per a la salut, com a mirada complementària a la identificació de riscos d'emmalaltir, reforçant les fortaleces individuals i utilitzant les oportunitats de l'entorn per a aconseguir resultats positius en salut.	4

5.1 Afavorir el benestar emocional:

Lligat a este objectiu va haver-hi 22 aportacions, la majoria dels quals, 13 missatges, advoquen per la millora del benestar emocional de manera general en diferents contextos i lligat a aconseguir una bona salut mental, un envelliment actiu, com a suport a les malalties neurodegeneratives, la salut escolar o la salut en la infància i adolescència.

Considerem que estes aportacions es troben arreglades de manera general en l'objectiu **5.1**, així com en les accions **5.1.5**, **1.5.2**, **2.6.7** i **2.7.12**

5 dels comentaris es van centrar en la necessitat d'estimular les persones en totes les edats, amb especial interès en els adults majors i com a forma de previndre la dependència. En este context es destaca el paper que pot jugar la figura del terapeuta ocupacional. Considerem que estes propostes s'arreglaren en les accions **5.1.4**, **2.7.1** i **1.5.2**

3 comentaris van centrar la seua atenció en la necessitat de contemplar l'educació emocional en l'entorn escolar i d'impulsar les escoles de pares per a la promoció del bon tracte, comentaris que considerem que s'arreglaren en les accions **5.1.1**, **5.1.2** i **5.4.3**

Un comentari es va centrar en l'interés de fomentar el benestar a través de la reducció de l'estrés, la promoció de l'activitat física i l'alimentació saludable en l'entorn laboral, atés que està relacionat amb l'acció **5.1.3**

Com a resultat de l'anàlisi de les aportacions realitzades a este objectiu s'ha estimat oportú completar l'acció:

5.1.2. Promoure intervencions que fomenten l'educació emocional i valors per a la vida, així com l'autoestima i l'acceptació de la imatge corporal, especialment en la població infantil i adolescent, a fi de facilitar la transició a la vida adulta

5.2 Fomentar l'activitat física

Este objectiu va ser objecte de 3 comentaris. Un de més general sobre la contribució de l'exercici i l'esport a aconseguir bones relacions físiques, socials, psicològiques i comunicatives, la qual cosa li conferix qualitats terapèutiques. Els 2 restants van advocar per treballar sobre l'educació postural en les escoles i d'integrar programes grupals d'activitat física en els centres d'atenció primària com a forma de previndre les malalties cardiovasculars entre els majors, no necessàriament coordinats per professionals.

Considerem que estos comentaris estan alineats amb les accions **5.2.1, 5.2.3 i 3.6.3**

5.3 Garantir i promoure una alimentació saludable

Este objectiu va rebre 7 missatges, 4 dels quals es van centrar en la problemàtica de les persones que presenten al·lèrgies alimentàries, la seua incidència creixent i la necessitat de considerar-les com a malalties cròniques i tractar-les des de la infància. També es ressalta la necessitat de complir la normativa relativa a la informació alimentària al consumidor sobre al·lèrgens. Estos comentaris els considerem alineats amb les accions **5.3.6, 5.3.7 i 5.3.10**

2 missatges van ressaltar la importància de previndre l'obesitat infantil i la diabetis tipus II, relacionant-ho amb mesures com el control de begudes ensucrades i la prohibició de màquines expenedores en els centres escolars. Comentaris que considerem que estan reflectits en les accions **5.3.8 i 5.3.10**, així com en l'objectiu general **2.1**

L'últim missatge es va referir a la informació que oferixen els sanitaris des de les consultes a la població en matèria d'alimentació, i es necessària la seua actualització. Considerem que estaria alineat amb l'acció **5.3.12**

5.4 Afavorir un entorn educatiu saludable

En este objectiu va haver-hi 12 comentaris, dels quals 3 van posar en valor la importància de l'educació per a la salut en l'escola des de l'etapa infantil i 3 més van destacar la necessitat d'organitzar l'atenció a les cures dels xiquets que presenten patologies cròniques així com a les situacions d'alerta sanitària que es puguem donar en l'àmbit escolar. En ambdós casos es va posar en relleu el paper que podria exercir la figura d'un infermer adscrit a cada escola. Estos comentaris considerem que estan relacionats amb les accions **5.4.1 i 1.5.2**

2 missatges es van centrar en la importància que els menjadors escolars oferisquen una alimentació saludable, vinculant-ho a la sensibilització i formació de pares i mestres en relació amb este tema. Estes propostes es troben alineades amb les accions **5.4.4 i 5.4.1**

L'abordatge de l'ús i abús de les noves tecnologies i l'educació des del respecte i els valors d'igualtat de gènere, van ser objecte de 2 missatges, que considerem alineats respectivament amb les accions **5.4.2 i 5.4.3**

Els missatges restants van posar en valor el paper de l'esport com a part fonamental de l'etapa formativa en l'escola i la seua contribució per a aconseguir l'equilibri dels jòvens i considerem que queden reflectits en l'acció **5.4.5**

Com a resultat de l'anàlisi de les aportacions realitzades a este objectiu, s'ha estimat oportú plantejar l'acció:

Nova: Establir les mesures necessàries per a organitzar l'atenció als xiquets i xiquetes escolaritzades amb necessitats especials de salut, de manera coordinada amb la conselleria amb competències en educació

5.5 Apostar per un entorn mediambiental afavoridor de la salut

6 dels comentaris en este apartat es van centrar en la necessitat de preservar la qualitat de l'aire de les ciutats, promocionar l'ús d'energies sostenibles i elaborar estudis específics sobre la qualitat de l'aire i la repercussió dels factors ambientals atmosfèrics sobre l'activitat laboral. Comentaris que considerem alineats amb l'acció [5.5.3](#)

3 dels comentaris van fer referència a la necessitat de fomentar entorns saludables establir protocols de prevenció de l'impacte en salut associats a les diferents activitats industrials i incendis forestals. Considerem que estes propostes estan alineades amb l'acció [5.5.1](#)

1 comentari va ressaltar la necessitat d'afavorir i estimular la població a utilitzar mitjans de transport alternatius al cotxe en el dia a dia, proposta que està prevista en l'acció [5.5.11](#)

5.6 Impulsar un entorn laboral saludable

Dels 5 missatges arrellegats en este punt, 2 van posar en valor la importància de les actuacions de Promoció de la salut, incloent-hi l'educació postural en la població laboral, donat el pes que té, i la possibilitat de realitzar-les a través dels professionals de salut laboral i medicina del treball. Estos comentaris els considerem alineats amb l'acció [5.6.1](#)

Els 3 comentaris restants es van centrar en els riscos laborals, la necessitat de valorar i inspeccionar els llocs de treball i el paper que l'atenció primària pot jugar en la detecció dels riscos psicosocials en l'entorn laboral. Estes propostes s'arrelleguen en l'acció [5.6.3](#)

5.7 Donar suport als actius per a la salut propis de la Comunitat Valenciana

Va haver-hi 4 comentaris relacionats amb este objectiu que van posar en valor un abordatge desmedicalitzador, exalçant les característiques pròpies de la Comunitat Valenciana que la fan cardiosaludable: el clima que invita a l'activitat a l'aire lliure, la dieta mediterrània i uns professionals excel·lents d'infermeria i fisioteràpia per a abonar esta línia de treball. En definitiva, aprendre a identificar quins són els nostres actius en salut.

Estos comentaris considerem que estan relacionats amb les accions [5.7.1](#), [5.7.2](#), [5.7.4](#) i [3.6.8](#) a més de l'objectiu [2.1](#)

MODIFICACIONS INCORPORADES DESPRÉS DE LA CONSULTA PÚBLICA

LÍNIA 1. INNOVACIÓ, REORIENTACIÓ I REORGANITZACIÓ DEL SISTEMA SANITARI PER A ASSEGUARAR LA MÀXIMA QUALITAT I LA MILLOR VALORACIÓ PERCEBUDA PELS PACIENTS	
ABANS DE LA CONSULTA PÚBLICA	DESPRÉS DE LA CONSULTA PÚBLICA
1.1. Orientar-se als resultats en salut de la població	1.1. Orientar-se als resultats en salut de la població
1.1.8. Incorporar la valoració multidimensional dels pacients crònics d'alta complexitat i pal·liatius, per part d'un equip multidisciplinari, per a realitzar un pla d'atenció individualitzada	1.1.8. Incorporar la valoració multidimensional en els pacients ancians, així com en els crònics d'alta complexitat i pal·liatius, per part d'un equip multidisciplinari, per a realitzar un pla d'atenció individualitzada
1.1.10. Reduir el consum de medicació innecessària	1.1.10. Reduir el consum de medicació innecessària i excessiva , afavorint la utilització de diferents alternatives conduents a mitigar els riscos per a la salut associats
1.5. Considerar els professionals com a valor essencial del sistema	1.5. Considerar els professionals com a valor essencial del sistema
1.5.3. Millorar les competències professionals per mitjà de la capacitat professional de forma adaptada als canvis i les necessitats, incloent-hi la formació pre i postgrau	1.5.3. Millorar les competències professionals per mitjà de la capacitat professional de forma adaptada als canvis i les necessitats, incloent-hi la formació pre i postgrau, a més d'estimular i facilitar la conciliació de les tasques assistencials i investigadores del personal sanitari
LÍNIA 2. ORIENTACIÓ CAP A LA CRONICITAT I CAP ALS RESULTATS EN SALUT PER A INCREMENTAR L'ESPERANÇA DE VIDA EN BONA SALUT	
ABANS DE LA CONSULTA PÚBLICA	DESPRÉS DE LA CONSULTA PÚBLICA
2.6. Prestar atenció sanitària i social a les malalties neurodegeneratives i demències	2.6. Prestar atenció sanitària i social a les malalties neurodegeneratives i demències
2.6.5. Incloure en el Pla de Formació de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública a través de l'EVES, una oferta específica per als professionals de tots els àmbits assistencials que intervenen en l'atenció de les persones amb malalties neurodegeneratives i demències	2.6.5. Crear programes d'informació i sensibilització dels professionals sanitaris, especialment en atenció primària, incloent-hi en el Pla de Formació de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública a través de l'EVES, una oferta específica per als professionals de tots els àmbits assistencials que intervenen en l'atenció de les persones amb malalties neurodegeneratives i demències
	Nova acció: Establir criteris i processos àgils de derivació a atenció especialitzada des d'Atenció Primària per a l'abordatge de malalties neurodegeneratives de manera precoç
2.7. Desenvolupar un model integral d'atenció a la salut mental	2.7. Desenvolupar un model integral d'atenció a la salut mental
2.7.6. Desenvolupar programes col·laboratius entre les Unitats de Salut Mental i Atenció Primària per a la prevenció i abordatge dels problemes de salut mental (per exemple, intervenció grupal en autocures, abordatge del malestar emocional)	2.7.6. Desenvolupar programes col·laboratius entre Atenció Primària i les Unitats de Suport per a la prevenció i abordatge dels problemes de salut mental (per exemple, intervenció grupal en autocures, abordatge del malestar emocional)

2.11. Millorar l'atenció a les malalties rares	2.11. Millorar l'atenció a les malalties rares
2.11.3. Incrementar la coordinació en l'assistència de malalties rares entre atenció primària i atenció hospitalària	2.11.3 Incrementar la coordinació en l'assistència de malalties rares entre atenció primària i atenció hospitalària, per mitjà de la realització de protocols i guies d'actuació conjuntes
2.11.4. Garantir la continuitat assistencial en els pacients amb malalties rares	2.11.4. Facilitar la identificació de forma primerenca dels pacients amb malalties rares, per mitjà de ferramentes informàtiques que faciliten la seua busca activa i garantir la continuitat assistencial
2.11.6. Facilitar informació a les persones amb malalties rares, famílies i persones cuidadores, sobre ajudes i recursos existents per a millorar la seua qualitat de vida, incloent-hi el contacte amb associacions de pacients.	2.11.6. Facilitar informació i formació a les persones amb malalties rares, famílies i persones cuidadores, sobre ajudes i recursos existents per a millorar la seua qualitat de vida, incloent-hi el contacte amb associacions de pacients
	Nova acció: Promoure actuacions d'informació i sensibilització que contribuïsquen a millorar el coneixement i a disminuir l'estigmatització d'estes malalties davant de la societat en general, comptant amb el paper de les associacions de pacients
LÍNIA 3. ENFORTIR L'EQUITAT I LA IGUALTAT DE GÈNERE, REDUIR LES DESIGUALTATS EN SALUT I FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ	
ABANS DE LA CONSULTA PÚBLICA	DESPRÉS DE LA CONSULTA PÚBLICA
3.3 Intensificar les accions de detecció precoç i l'abordatge de la violència de gènere	3.3 Intensificar les accions de detecció precoç i l'abordatge de la violència de gènere
3.3.2. Impulsar la detecció precoç de les distintes formes de violència de gènere en atenció primària i en urgències en totes les dones a partir dels 14 anys	3.3.2. Impulsar la detecció precoç de les distintes formes de violència de gènere des dels servicis de salut, fonamentalment atenció primària, urgències i unitats de salut mental, en totes les dones a partir dels 14 anys
	Nova acció: Promoure mesures d'informació i sensibilització cap a la societat en general i oferir formació específica al personal sanitari sobre violència de gènere
3.5 Garantir l'equitat en l'accés al sistema sanitari	3.5 Garantir l'equitat en l'accés al sistema sanitari
3.5.8. Revisar la situació i adequar l'equilibri en la distribució de recursos humans entre departaments segons grandària i necessitats en salut de la població	3.5.8. Revisar la situació i adequar l'equilibri en la distribució de recursos humans i materials entre departaments segons grandària i necessitats en salut de la població

LÍNIA 4. CUIDAR LA SALUT EN TOTES LES ETAPES DE LA VIDA	
ABANS DE LA CONSULTA PÚBLICA	DESPRÉS DE LA CONSULTA PÚBLICA
4.1. Prestar especial atenció a la salut infantil	4.1. Prestar especial atenció a la salut infantil
4.1.3. Normalitzar l' Atenció Primerenca en els nounats prematurs i en els que presenten risc o problemes de desenrotllament, de manera coordinada amb la conselleria amb competències en matèria de benestar social	4.1.3. Normalitzar l' Atenció Primerenca i la continuïtat assistencial en els nounats prematurs i en la població infantil amb risc o problemes de desenrotllament , de manera coordinada amb les conselleries amb competències en matèria de benestar social i d'educació
LÍNIA 5. PROMOURE LA SALUT EN TOTS ELS ENTORNS DE LA VIDA	
ABANS DE LA CONSULTA PÚBLICA	DESPRÉS DE LA CONSULTA PÚBLICA
5.1 Afavorir el benestar emocional	5.1 Afavorir el benestar emocional
5.1.2. Promoure intervencions que fomenten l' autoestima i l'acceptació de la imatge corporal , especialment en la població adolescent, a fi de facilitar la transició a la vida adulta	5.1.2. Promoure intervencions que fomenten l'educació emocional i valors per a la vida, així com l'autoestima i l'acceptació de la imatge corporal , especialment en la població infantil i adolescent, a fi de facilitar la transició a la vida adulta
5.4 Afavorir un entorn educatiu saludable	5.4 Afavorir un entorn educatiu saludable
	Nova acció: Establir les mesures necessàries per a atendre els xiquets i xiquetes escolaritzades amb necessitats especials de salut, de manera coordinada amb la conselleria amb competències en educació.

ANNEX

LÍNIES, OBJECTIUS I ACCIONS DEL PLA DE SALUT 2016-2020

LÍNIA 1. INNOVACIÓ, REORIENTACIÓ I REORGANITZACIÓ DEL SISTEMA SANITARI PER A ASSEGURAR LA MÀXIMA QUALITAT I LA MILLOR VALORACIÓ PERCEBUDA PELS PACIENTS

OBJECTIU 1.1.

ORIENTAR-SE ALS RESULTATS EN SALUT DE LA POBLACIÓ

Reorientar les funcions dels diferents nivells i àmbits assistencials, per a adequar els servicis sanitaris a les necessitats de salut de la població.

ACCIONS

1.1.1. Reorganització assistencial dels departaments per a l'atenció integrada de pacients crònics amb disseny de circuits departamentals i supradepartamentals en processos prioritzats i tenint com a eix central el pacient:

- Crònic de baixa complexitat (autoatenció)
- Crònic de complexitat moderada (gestió de malaltia)
- Crònic d'alta complexitat o que requerix cures pal·liatives i les seues persones cuidadores (gestió de casos)

1.1.2. Desenrotllar les unitats **de referència** del sistema sanitari valencià

1.1.3. Desenrotllar en l'àmbit de l'atenció primària, intervencions dirigides a guanyar salut i a previndre malalties, lesions i discapacitat, fomentant **intervencions en l'entorn comunitari**

1.1.4. Aportar **ferramentes d'ajuda a les decisions**, per a aproximar els resultats de les intervencions sanitàries a les diferents preferències informades dels seus destinataris

1.1.5. Fomentar intervencions individuals i grupals dirigides a persones amb condicions cròniques, per a potenciar l'**autoatenció**

1.1.6. Desenrotllar intervencions de **suport a les persones cuidadores** de pacients crònics, per a atendre les seues necessitats en salut i vetlar pel seu benestar

1.1.7. Reforçar el paper de l'**atenció primària com a referent en l'atenció al pacient crònic, ancià i dependent**, promovent la presa de decisions compartides amb el professional, respectant les preferències i valors del pacient i afavorint l'atenció en el seu entorn habitual

1.1.8. Incorporar la valoració multidimensional dels pacients crònics d'alta complexitat i pal·liatius, per part d'un equip multidisciplinari, per a realitzar un **pla d'atenció individualitzada**

1.1.9. Millorar l'eficàcia i seguretat dels tractaments en **pacients polimedicats**, per mitjà de programes de prescripció i utilització efectiva de medicaments

1.1.10. Reduir el consum de **medicació innecessària**

1.1.11. Revisar i fer executiu l'**acord marc entre les conselleries competents en matèria de salut i de benestar social** per a una coordinació efectiva i eficient de la utilització de recursos en l'atenció a la cronicitat i el desplegament de protocols assistencials per a persones institucionalitzades o en la comunitat amb greus problemes de salut crònics i dependents

OBJECTIU 1.2.

AUGMENTAR LA QUALITAT DEL SISTEMA SANITARI PÚBLIC

Augmentar la **qualitat** del sistema sanitari en totes les seues dimensions: adequació, accessibilitat, seguretat, efectivitat, puntualitat, eficiència i equitat, amb el centre en l'experiència satisfactòria dels pacients.

ACCIONS

1.2.1. Potenciar l'ús de **guies clíniques basades en l'evidència** i les recomanacions de les guies i protocols incorporats en la prescripció informatitzada

1.2.2. Elaborar, validar i difondre recomanacions per a no realitzar **intervencions innecessàries**: "el que no s'ha de fer"

1.2.3. Identificar i promoure l'adopció de **bones pràctiques** per a millorar l'adequació i la seguretat de l'assistència sanitària

1.2.4. Promoure l'aplicació dels resultats de **l'avaluació de tecnologies sanitàries, tant** diagnòstiques com terapèutiques o organitzatives, a tots els nivells de l'organització

1.2.5. Promoure l'extensió i plena integració a tots els nivells assistencials de la notificació d'efectes adversos i incidents relacionats amb la **seguretat**

1.2.6. Valorar la **satisfacció percebuda per la ciutadania** en els diferents nivells de l'atenció sanitària, identificant àrees deficitàries i impulsant mesures de millora, i fent públicament accessibles els resultats d'estos estudis

1.2.7. Valorar la satisfacció percebuda pels professionals com a actius fonamentals en la **millora contínua de la qualitat** del sistema sanitari

1.2.8. Fomentar i impulsar la utilització de **models o ferramentes de gestió de qualitat** en els centres sanitaris, que faciliten la detecció d'àrees de l'organització susceptibles de millora, implicant els professionals sanitaris en la millora contínua dels processos d'atenció

1.2.9. Potenciar i desenrotllar els òrgans garants dels **drets dels pacients**, per a assessorar davant de situacions de conflicte de manera que quede en tot moment protegida la dignitat de les persones.

OBJECTIU 1.3.

GARANTIR LA SOSTENIBILITAT DEL SISTEMA SANITARI PÚBLIC INCREMENTANT LA SEUA EFECTIVITAT

Maximitzar la cerca de **l'efectivitat** per a garantir la **sostenibilitat** del sistema sanitari, orientant les decisions cap a l'obtenció de resultats en salut.

ACCIONS

1.3.1. Impulsar actuacions per a la **millora del finançament, planificació i gestió dels recursos humans i materials** del sistema sanitari públic basant-se en els principis de professionalitat, participació, transparència, eficiència i bon govern

1.3.2. Fomentar **l'autoconcert**, de manera que esta activitat extra siga assumida pels equips dels centres sanitaris que acrediten alts rendiments en la seua activitat ordinària, així com impulsant estratègies de pla de xoc intern perquè els equips dels departaments puguen assumir llistes d'espera dels seus departaments veïns

1.3.3. **Revertir progressivament les concessions i la seua integració en el sistema sanitari públic**, augmentant-ne el control públic amb una escrupolosa fiscalització de l'activitat i del compliment dels contractes, al mateix temps que estructurant les funcions, recursos i línies de treball dels comissionats

1.3.4. **Revertir progressivament l'activitat i els equips de ressonància magnètica a la xarxa sanitària pública**, revisant el marc contractual per a garantir el seu estricte compliment i garantint que la reversió plena del servici a la xarxa pública es realitza en les condicions adequades

1.3.5. Augmentar el grau d'**internalització de la resta d'activitats concertades** per a realitzar-les amb recursos propis, millorant en qualsevol cas la gestió de l'activitat concertada i la tramitació d'expedients de contractació i incloent controls rigorosos de tots els servicis externalitzats

1.3.6. Reduir la despesa farmacèutica potenciant ferramentes que milloren **l'ús racional dels medicaments**, amb especial insistència en els pacients crònics i els polimedcats, la implantació de la recepta electrònica en tots els departaments i en tots els centres sociosanitaris, els preus de referència, la prescripció per principi actiu, l'ús de genèrics i la compra centralitzada de medicaments

1.3.7. Fomentar la utilització de **l'avaluació de tecnologies sanitàries** per a la presa de decisions sobre prestacions

1.3.8. Impulsar un pla de **millora de les inversions i infraestructures de la xarxa hospitalària**

1.3.9. Consolidar la **Central de Compres** de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, maximitzant la seua cobertura sobre productes sanitaris i medicaments

1.3.10. Millorar els processos **d'emmagatzematge, gestió de compres i logística dels departaments** de salut per mitjà de l'impuls d'accions destinades a la reducció d'índexs de rotació, maximització de la gestió d'inventaris i de les condicions de compra, minimització de pèrdues i caducitats i altres actuacions semblants

1.3.11. Millorar la **capacitat resolutiva de l'atenció primària**, incrementant l'accés a mitjans diagnòstics i terapèutics i evitant la derivació a altres recursos més complexos

1.3.12. Promoure un **ús responsable dels recursos** sanitaris a través de la informació a la ciutadania, desplegant ferramentes d'ajuda a les decisions que més importen

OBJECTIU 1.4.

POSAR LA INFORMACIÓ AL SERVICI DE LA MILLORA DE LA SALUT

Posar el coneixement sobre la informació **clínica**, resultats **en salut**, els seus **determinants** i l'oferta **de servicis** del sistema de salut a disposició de la ciutadania, pacients, professionals i gestors sanitaris i altres agents interessats, adequant la informació al nivell de cada usuari i seguint el principi de transparència.

ACCIONS

1.4.1. Integrar en la història de salut electrònica la informació sobre cada pacient procedent de diferents àmbits assistencials, per a promoure la continuïtat assistencial i la comunicació entre professionals

1.4.2. Avançar en la integració de **sistemes d'informació** i implementar **ferramentes d'explotació de la informació** assistencial i econòmica que permeten la presa de decisions clíniques i de gestió adequades, així com el desenrotllament d'indicadors vàlids, fiables i comparables entre centres i departaments

1.4.3. Avançar en el desenrotllament de **catàlegs corporatius normalitzats de servicis sanitaris** per a disposar de major i millor informació sobre activitats, rendiments i costos

1.4.4. Avançar en el desenrotllament de les **ajudes a la presa de decisions clíniques** integrades en els sistemes d'informació

1.4.5. Promoure els observatoris **terapèutics** sobre l'ús de medicaments, amb la finalitat d'avaluar en el temps el consum en les patologies més prevalents de l'àmbit ambulatori, analitzar les diferències entre departaments de salut, equips clínics i facultatius, i establir propostes d'acció

1.4.6. Promoure l'ús de **recursos telemàtics per a la comunicació** entre professionals i com a alternativa a la consulta tradicional entre professionals i pacients (consulta no presencial, especialista consultor, correu electrònic, telemedicina)

1.4.7. Facilitar l'accés de la ciutadania a la informació i la gestió sobre la seua salut (**carpetes de salut**), incloent informació clínica, cites i recomanacions i consells de salut ajustats a les seues necessitats

1.4.8. Facilitar a la ciutadania la presa de **decisions informades** sobre les diferents alternatives preventives, diagnòstiques, terapèutiques o assistencials i els seus resultats, desenvolupant instruments que permeten conèixer les alternatives i servicis que responguen millor a les preferències en cada cas, atesa la diversitat cultural i altres determinants socials en la població

1.4.9. Avançar en el desenrotllament de **sistemes d'informació** que permeten elaborar i oferir periòdicament informació sobre resultats poblacionals en salut, perquè la ciutadania conega l'impacte dels diversos servicis sanitaris prestats i els professionals puguen usar la informació per a millorar el seu treball

1.4.10. Dissenyar una estratègia per a **millorar la comunicació sobre i per a la salut** cap als diferents perfils de necessitats: mitjans de comunicació, ciutadania, associacions, pacients, professionals sanitaris i altres grups d'interés

OBJECTIU 1.5.

CONSIDERAR ELS PROFESSIONALS COM A VALOR ESSENCIAL DEL SISTEMA

Situar els **recursos humans com a principal actiu** i sustentar el seu poder de competitivitat en la formació, capacitat professional i implicació en la investigació i innovació, per a assumir els nous reptes i necessitats que requerix la societat actual.

ACCIONS

1.5.1. Potenciar el **treball en equip multidisciplinari i en xarxa** facilitant espais de comunicació entre professionals on es puga compartir i difondre el coneixement i les bones pràctiques

1.5.2. Desenrotllar i desplegar nous **perfils professionals, competències avançades i consultors**, per a garantir la continuïtat assistencial i la millora de l'eficiència

1.5.3. Millorar les competències professionals per mitjà de la capacitat professional de forma adaptada als canvis i les necessitats, incloent-hi la formació pre i postgrau

1.5.4. Potenciar el **protagonisme i lideratge dels professionals** en els aspectes relacionats amb la millora de l'organització i la qualitat de l'atenció, habilitant canals de participació per a aconseguir una major coresponsabilitat de clínics i gestors

1.5.5. Desenrotllar **estratègies de bon govern** de les institucions i servicis, posant en mans dels que tenen els coneixements i capacitats específics les ferramentes organitzatives que millor permeten assolir els objectius/metes plantejats

1.5.6. Revisar i adequar les competències professionals de **comandaments intermedis hospitalaris** per mitjà d'aplicació sistemàtica de la legislació vigent

1.5.7. Dissenyar un sistema de revisió de competències professionals per a **caps de zona bàsica en atenció primària**

1.5.8. Posar en marxa un "**Pla d'igualtat**" que facilite i millore la conciliació i coresponsabilitat de tots els treballadors en el sistema sanitari públic i contribueisca a disminuir les desigualtats de gènere en la distribució del treball de cures familiars

1.5.9. Establir un **codi ètic amb** criteris explícits per a ordenar la forma de relació entre la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, incloent-hi servicis sanitaris i de salut pública, i altres agents amb interessos propis

1.5.10. Vincular el **Pla de Formació** de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública als objectius plantejats en el Pla de Salut

1.5.11. Vincular els **complements de productivitat professional** (acords de gestió) als objectius plantejats en el Pla de Salut, prioritzant indicadors que mesuren millores assistencials i en salut de la població

1.5.12. Reduir la proporció d'interinitat entre els treballadors del sistema sanitari públic, promovent les convocatòries **d'oferta pública d'ocupació** en els corresponents estaments i cossos professionals

1.5.13. Millorar la gestió de les **borses de treball** aplicant criteris clars, transparents, àgils i eficients

1.5.14. Impulsar el desenrotllament de **projectes d'investigació** en les àrees d'actuació prioritàries del Pla de Salut, amb especial atenció a l'avaluació de les intervencions en salut, promovent la constitució d'equips d'investigació multicèntrics i interdisciplinaris

1.5.15. Difondre i publicar els resultats dels estudis d'investigació i aplicar-los a la millora dels resultats en salut

LÍNIA 2. ORIENTACIÓ CAP A LA CRONICITAT I CAP ALS RESULTATS EN SALUT PER A INCREMENTAR L'ESPERANÇA DE VIDA EN BONA SALUT

OBJECTIU 2.1.

ACTUAR SOBRE ELS FACTORS DE RISC COMÚ A LES PRINCIPALS MALALTIES CRÒNIQUES

Actuar sobre els diferents **factors de risc que compartixen les principals malalties cròniques**, amb la finalitat d'obtenir el màxim rendiment en els resultats en salut, des d'una visió integral del procés assistencial.

ACCIONS

2.1.1. Monitoritzar la **mortalitat prematura** per malalties no transmissibles: objectiu de l'Estratègia Europea 2020

2.1.2. Registrar en la Història de Salut Electrònica **l'hàbit tabàquic** en les persones > 10 anys, com a variable essencial per al càlcul del risc cardiovascular i d'altres malalties cròniques

2.1.3. Afavorir l'abandó de **l'hàbit tabàquic** en les consultes d'atenció primària, incorporant el consell personalitzat, l'ajuda per a deixar de fumar i el seguiment mínim durant les primeres setmanes després de l'abandó

2.1.4. Registrar en la Història de Salut Electrònica **l'hàbit de consum d'alcohol** en les persones > 10 anys

2.1.5. Realitzar **intervencions breus** en atenció primària quan es detecte consum d'alcohol de risc (28 U/setmana o 4/dia en hòmens i 17 unitats/setmana o 2,5/dia per a dones)

2.1.6. Millorar el registre en la Història de Salut Electrònica de l'IMC de les persones > 14 anys per a identificar **sobrepés i obesitat**

2.1.7. Incorporar la recomanació sobre **alimentació i activitat física** en les consultes d'atenció primària per a l'abordatge dels diferents problemes crònics de salut

2.1.8. Incorporar **l'atenció grupal** en l'abordatge dels factors de risc que compartixen les principals malalties cròniques

2.1.9. Promoure **estudis de desigualtats** sobre la distribució i tendències en els factors de risc que compartixen les principals malalties cròniques, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional

2.1.10. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.2.

DISMINUIR LA MORBIMORTALITAT PER MALALTIES CÀRDIO I CEREBROVASCULARS

Disminuir la morbimortalitat per malaltia cardíaca i cerebrovascular, per mitjà d'una **assistència integral i multidisciplinària**, per a augmentar la supervivència i aconseguir la màxima autonomia i qualitat de vida de les persones.

ACCIONS

2.2.1. Realitzar **cribratge de HTA** en persones >40 anys cada 2 anys o cada any si hi ha altres factors de risc cardiovascular. En pacients poc freqüentadors, aprofitant qualsevol motiu de consulta i en persones de 14-39 anys, cada 4 anys

2.2.2. Calcular, registrar en la Història de Salut Electrònica i valorar el **risc cardiovascular** de les persones identificades amb algun FRC (tabaquisme, hipertensió arterial, dislipèmia, diabetis *mellitus* i obesitat), oferint-los les intervencions preventives i terapèutiques que necessiten, en funció del seu nivell de risc

2.2.3. Aplicar **tractaments de reperfusió** com més prompte siga possible en pacients amb síndrome coronària aguda, d'acord amb el pla d'actuació establert en el "Codi Infart" per als diferents entorns assistencials

2.2.4. Establir programes de **prevenció secundària i de rehabilitació cardíaca** en els departaments de salut, incloent-hi un programa d'exercici físic estructurat com a base, per a pacients donats d'alta hospitalària per síndrome coronària aguda, inclosos familiars o persones cuidadores

2.2.5. Assegurar en **l'ictus una atenció integrada** entre atenció primària i hospitalària que incloga l'atenció i suport en el domicili

2.2.6. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i l'atenció del pacient amb malaltia cardiovascular, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.2.7. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.3

OFERIR UN MODEL INTEGRAL I PERSONALITZAT D'ATENCIÓ AL CÀNCER

Orientar el model d'atenció a les persones amb càncer cap a una **visió integral i personalitzada**, a través del treball coordinat d'equips multidisciplinaris que garantisquen la qualitat i la continuïtat assistencial.

ACCIONS

2.3.1. Organitzar l'atenció al càncer amb caràcter multidisciplinari, a través de **xarxes funcionals i unitats de referència**, que garantisquen l'equitat, accessibilitat i qualitat en el continu de l'atenció a esta malaltia

2.3.2. Garantir **l'atenció a xiquets i adolescents** amb càncer en unitats multidisciplinàries de referència que garantisquen els tractaments més adequats

2.3.3. Reduir **temps diagnòstics** en pacients amb sospita de càncer per mitjà de vies prioritàries d'accés

2.3.4. Definir una nova estratègia enfront del **càncer de cèrvix** que incorpore les innovacions en prevenció primària (vacunes) i l'estratègia de cribratge poblacional, integrant els nous test diagnòstics, incloent-hi l'avaluació del seu impacte, acceptabilitat i efectes secundaris

2.3.5. Incorporar les noves plataformes tecnològiques de diagnòstic genèticomolecular a l'atenció al risc de **càncer hereditari**

2.3.6. Millorar el **suport psicològic** a persones amb càncer i a les persones cuidadores

2.3.7. Desenrotllar un model d'atenció per als **llargs supervivents** de càncer

2.3.8. Avançar cap a una atenció, en tot el procés del càncer, personalitzada i de qualitat. Millorant **l'eficiència**, recolzant-se en **l'evidència científica** per a la introducció en el sistema sanitari valencià de les innovacions diagnòstiques i terapèutiques

2.3.9. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i l'atenció del pacient amb càncer, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.3.10. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.4

FRENAR LA TENDÈNCIA CREIXENT DE LA DIABETES

Frenar la tendència creixent de la diabetis, facilitant una **atenció integrada de qualitat** i adaptada a les necessitats de cada pacient, per mitjà d'actuacions coordinades a càrrec d'equips multidisciplinaris d'atenció primària i hospitalària.

ACCIONS

2.4.1. Implantar i implementar el **Procés Assistencial Integrat** per a pacients amb diabetis *mellitus* en els departaments de salut

2.4.2. Millorar la **detecció precoç** de la diabetis tipus 2 per mitjà del cribratge oportunista en persones adultes amb HTA, sobrepès o obesitat que acudixen a atenció primària, adaptant el sistema d'informació d'atenció primària (Abulcassis) per a proporcionar alertes en la població susceptible de cribratge

2.4.3. Desplegar en els **sistemes d'informació** ferramentes per a facilitar el seguiment efectiu i continuat dels pacients (alertes, activitats a realitzar...)

2.4.4. Garantir l'oferta sistemàtica reglada **d'educació terapèutica individual i d'educació grupal** en autocures a tots els pacients des de l'inici del diagnòstic, impartida per educadors adequadament entrenats

2.4.5. Millorar l'**alfabetització sanitària** de les persones que es troben en situació més desfavorida

2.4.6. Afavorir la **transició reglada** de pacients amb DM1 **des de pediatria** a medicina de família d'atenció primària i endocrinologia al finalitzar l'edat pediàtrica

2.4.7. Facilitar, en atenció primària, la **detecció precoç de les complicacions** de la diabetis com ara la nefropatia, peu diabètic i retinopatia

2.4.8. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i l'atenció del pacient amb DM, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.4.9. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.5

MILLORAR L'ABORDATGE DE LES MALALTIES RESPIRATÒRIES CRÒNIQUES

Millorar l'**atenció, el tractament i la qualitat de vida** de les persones amb malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC).

ACCIONS

2.5.1. Afavorir el **diagnòstic de la malaltia** per mitjà d'espirometria en atenció primària, en pacients amb risc de MPOC d'acord amb l'evidència

2.5.2. Posar en marxa un **procés assistencial integrat** per mitjà del desenrotllament de vies clíniques de l'exacerbació del MPOC en urgències hospitalàries, sala d'hospitalització i urgències en atenció primària, juntament amb el seu seguiment

2.5.3. Implantar la **rehabilitació respiratòria** en pacients amb MPOC en els departaments de salut

2.5.4. Recolzar la **deshabituació tabàquica** dels pacients fumadors

2.5.5. Impulsar la participació dels pacients amb MPOC en activitats **d'educació grupal entre iguals**, per a millorar la seua capacitat i autonomia en el maneig de la malaltia des de l'inici del diagnòstic, impartida per persones educadores adequadament entrenades

2.5.6. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i la cura del pacient amb malaltia respiratòria crònica, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.5.7. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.6

PRESTAR ATENCIÓ SANITÀRIA I SOCIAL A LES MALALTIES NEURODEGENERATIVES I DEMÈNCIES

Prestar **atenció integral sanitària i social** a les persones afectades per malalties neurodegeneratives i demències, a les persones que les cuiden i als seus familiars, d'acord amb la millor evidència disponible i la necessària continuïtat assistencial.

ACCIONS

2.6.1. Desenrotllar programes de **consell genètic i anàlisi genètica**, si és procedent, a les persones amb predisposició hereditària a malalties neurodegeneratives en què, d'acord amb l'evidència científica, es disposa d'una prova genètica interpretable i amb repercussió clínica en al seguiment preventiu

2.6.2. Establir des del moment del diagnòstic i durant tot el procés, un **pla d'atenció individualitzada** que incloga valoracions i avaluacions integrals i determine les indicacions terapèutiques, rehabilitadores, socials i de cures necessàries per a les persones amb estes malalties

2.6.3. Identificar en el pla d'atenció individualitzat la persona **cuidadora principal** i els **professionals de referència**, almenys de medicina i infermeria, en el seguiment del dit pla

2.6.4. Promoure la realització de **plans anticipats de cures** amb el pacient, mentres tinga encara capacitat, comptant amb el seu cuidador

2.6.5. Incloure en el **Pla de Formació** de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública a través de l'EVES, una oferta específica per als professionals de tots els àmbits assistencials que intervenen en l'atenció de les persones amb malalties neurodegeneratives i demències

2.6.6. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i la cura del pacient amb malalties neurodegeneratives i demències, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.6.7. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.7

DESENROTLLAR UN MODEL INTEGRAL D'ATENCIÓ A LA SALUT MENTAL

Proporcionar una **atenció a la salut mental integral**, per mitjà del desenvolupament de programes transversals i interdisciplinaris que garantisquen la continuïtat de cures i disminuïsquen la variabilitat entre els departaments de salut.

ACCIONS

2.7.1. Desenvolupar un pla intersectorial d'actuacions i proporcionar a través de les TIC i els mitjans de comunicació una **visió més positiva de la malaltia mental** que afavorisca la inclusió i elimine l'estigma

2.7.2. Desenvolupar intervencions per a la **prevenció del suïcidi** i difondre guies clíniques respecte d'això, prestant especial atenció als col·lectius en què s'haja detectat un major risc

2.7.3. Dissenyar i implementar programes específics, **protocols i circuits assistencials per patologies rellevants** (Programa Integral d'Atenció a les Persones amb Trastorn Mental Greu, Protocol d'Atenció a Persones amb Trastorn de la Personalitat, Programa d'Atenció a Primers Episodis Psicòtics) i en entorns especials com el penitenciari (PAIEM)

2.7.4. Elaborar i incloure en la Història de Salut Electrònica el **Pla d'Atenció Individualitzat** de cada pacient amb Trastorn Mental Greu i el **Contracte Terapèutic** per als Trastorns Mentals Comuns

2.7.5. Proporcionar atenció integral als problemes de **salut mental en la infància i adolescència**, elaborant protocols d'actuació entre les Unitats de Salut Mental Infantil, pediatria, neuropediatria, atenció primària i neurologia, així com en col·laboració amb institucions educatives i servicis socials de base

2.7.6. Desenvolupar programes col·laboratius entre les Unitats de Salut Mental i Atenció Primària per a la prevenció i abordatge dels problemes de salut mental (per exemple, **intervenció grupal en autocures, abordatge del malestar emocional**)

2.7.7. Crear una **comissió sociosanitària** en cada departament de salut per a millorar l'atenció integral a les persones amb trastorn mental greu i les seues famílies i garantir la continuïtat de les seues cures

2.7.8. Coordinar les intervencions de prevenció, atenció i rehabilitació de les persones amb **patologia dual**

2.7.9. Incloure en el **Pla de Formació** de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, a través de l'EVES, una oferta específica per als professionals en competències i habilitats específiques en l'àmbit de la salut mental

2.7.10. Promoure la **participació** de persones usuàries i familiars i fomentar l'associacionisme, dins del marc de la protecció dels drets humans de les persones amb malaltia mental

2.7.11. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i la cura del pacient amb trastorn de la salut mental, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequats a les seues necessitats

2.7.12. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.8

GARANTIR L'ATENCIÓ DE PACIENTS CRÒNICS COMPLEXOS I PAL·LIATIUS QUE INCLOGA LES PERSONES CUIDADORES

Garantir una **atenció integral, coordinada, de qualitat, eficient, individualitzada i digna** als malalts crònics d'alta complexitat i pacients pal·liatius, que incloga les persones familiars cuidadores.

ACCIONS

2.8.1. Consolidar un **equip de suport de cures pal·liatives en cada departament** de salut, integrat i amb funcions en la comunitat i en l'hospital i nomenar un referent en cures pal·liatives en atenció primària

2.8.2. Desenvolupar estratègies per a l'**atenció psicosocial** en els equips de suport de cures pal·liatives del departament

2.8.3. Desenvolupar estratègies per a proporcionar cures pal·liatives adequades en la **infància i adolescència**

2.8.4. Arreplegar en la història clínica els **desitjos, preferències i valors dels pacients** i els acords terapèutics a aconseguir entre pacients i professionals

2.8.5. Incrementar el grau de **seguretat dels pacients en els seus tractaments** reduint els problemes relacionats amb els medicaments (PRM) i el risc de resultats negatius de la medicació, principalment en aquells pacients amb major grau de morbiditat i risc clínic a través de l'estratificació de la població

2.8.6. Desenvolupar intervencions de **suport a les persones cuidadores** de pacients crònics complexos i pal·liatius, en relació amb les cures, gestions sanitàries i la prevenció i abordatge del seu desgast físic, emocional i el risc d'aïllament social

2.8.7. Facilitar el **desenvolupament de les TIC** per al seguiment i atenció a distància en el domicili dels pacients

2.8.8. Promoure un debat social, professional i institucional sobre el **dret a morir amb dignitat**

2.8.9. Elaborar una llei **integral autonòmica** que aborde l'atenció al final de la vida per a morir amb dignitat

2.8.10. Promoure la utilització per part dels pacients del Document de Voluntats Anticipades, així com la consulta dels professionals al **Registre Centralitzat de Voluntats Anticipades de la Comunitat Valenciana**, incloent-hi, si n'hi ha, la informació corresponent en la història clínica del pacient

2.8.11. Promoure **estudis de desigualtats** en l'atenció i l'atenció del pacient crònic complex i pal·liatiu, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els serveis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.8.12. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.9

REALITZAR PROGRAMES DE CRIBRATGE BASATS EN L'EVIDÈNCIA

Realitzar programes **de cribatge (prevenció secundària o detecció precoç dels problemes de salut) avalats per l'evidència científica.**

ACCIONS

2.9.1. Oferir a les dones embarassades el **diagnòstic prenatal** de defectes congènits combinant paràmetres bioquímics i ecogràfics

2.9.2. Assegurar la detecció precoç en el període neonatal, de **defectes congènits** que poden produir discapacitat: hipoacúsia del nounat, metabolopaties, que s'han demostrat efectius i cost-oportuns

2.9.3. Millorar la **participació informada** en tots els programes de cribratge

2.9.4. Mantindre i optimitzar el programa de cribratge de **càncer de mama** a estàndards internacionals

2.9.5. Reorientar les activitats de cribratge de **càncer de cèrvix** a les recomanacions europees

2.9.6. Establir un procés **d'avaluació** en l'àmbit del sistema sanitari valencià, que permeta avaluar i determinar la indicació o no d'incorporar activitats de cribratge en el sistema.

2.9.7. Establir recomanacions de **NO-indicació** de proves de diagnòstic precoç i aplicar la legislació sobre cribratges en el medi laboral relativa al fet que només es realitzaran els relacionats amb els riscos del treball

2.9.8. Promoure **estudis de desigualtats** en la cobertura i seguiment de les persones participants en els cribratges, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional, a fi que els servicis i els professionals sanitaris adopten totes les mesures al seu abast perquè totes les persones reben les cures adequades a les seues necessitats

2.9.9. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius menys atesos o més vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades i garantir que totes les persones reben l'atenció efectiva i adequada a les seues característiques i necessitats individuals

OBJECTIU 2.10

DISMINUIR LA INCIDÈNCIA DE MALALTIES TRANSMISSIBLES SOTMESES A VIGILÀNCIA

Disminuir la incidència d'algunes malalties transmissibles amb elevat impacte social, com ara les **infeccions de transmissió sexual (ITS), la tuberculosi pulmonar i l'hepatitis C**.

ACCIONS

2.10.1. Disposar programes efectius que faciliten els mètodes de prevenció d'infeccions transmeses sexualment

2.10.2. Intensificar les activitats dirigides a augmentar la percepció del risc sobre el **VIH/sida i de les ITS**, amb especial èmfasi en els col·lectius de major vulnerabilitat (hòmens que fan sexe amb hòmens, persones prostitutes) així com en els jóvens

2.10.3. Promoure el **diagnòstic precoç de la infecció per VIH**, facilitant la realització de la prova en els diferents nivells assistencials: atenció primària, unitats de prevenció de VIH i altres ITS

2.10.4. Intensificar l'estudi i tractament dels contactes de pacients amb **TBC pulmonar** amb estudi microbiològic positiu

2.10.5. Prestar especial atenció als grups que presenten major risc d'abandó del **tractament enfront de la TBC**

2.10.6. Millorar el coneixement epidemiològic sobre **l'hepatitis C** i el seu impacte a la Comunitat Valenciana per mitjà de la creació d'un registre de casos de VHC que permeta monitoritzar les càrregues virals o antígens *core* de la VHC per a avaluar els tractaments

2.10.7. Aplicar les recomanacions i criteris consensuats pel comitè d'experts, per a atendre les necessitats terapèutiques dels pacients amb **hepatitis C**

2.10.8. Promoure **estudis de desigualtats** en la prevenció i atenció sanitària de les persones amb malalties transmissibles sotmeses a vigilància, incloent-hi variables de gènere, classe social, ocupació, territori, ètnia i diversitat funcional

2.10.9. Reforçar les intervencions sobre els col·lectius més perjudicats o vulnerables per a **reduir les desigualtats** detectades

OBJECTIU 2.11

MILLORAR L'ATENCIÓ DE LES MALALTIES RARES

Millorar el coneixement i l'atenció de les malalties rares per a aconseguir un **abordatge de forma més integrada** en el conjunt del sistema sanitari.

ACCIONS

2.11.1. Assegurar la sostenibilitat del Sistema d'Informació de Malalties Rares (**SIMR-CV**)

2.11.2. Realitzar i difondre el mapa de les **Unitats d'Experiència** de malalties rares de la Comunitat Valenciana

2.11.3. Incrementar la **coordinació en l'assistència** de malalties rares entre atenció primària i atenció hospitalària

2.11.4. Garantir la **continuitat assistencial** en els pacients amb malalties rares

2.11.5. Designar **Centres, Servicis i Unitats de Referència** per a malalties rares d'àmbit nacional en el SNS i d'àmbit autonòmic

2.11.6. Facilitar informació a les persones amb malalties rares, famílies i persones cuidadores, sobre **ajudes i recursos** existents per a millorar la seua qualitat de vida, incloent-hi el contacte amb associacions de pacients

2.11.7. Fomentar la **investigació translacional** en malalties rares

2.11.8. Detectar les **necessitats de formació** sobre malalties rares en atenció primària i elaborar propostes formatives adequades a les necessitats detectades en el Pla de Formació de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

LÍNIA 3. ENFORTIR L'EQUITAT I LA IGUALTAT DE GÈNERE, REDUIR LES DESIGUALTATS EN SALUT I FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ

OBJECTIU 3.1.

VIGILAR ELS DETERMINANTS SOCIALS DE LA SALUT

Aprofundir en la identificació i el coneixement de la **magnitud** de les **desigualtats** socials, el seu **impacte** en la salut, la seua evolució i l'efectivitat de les intervencions i polítiques per a reduir-les.

ACCIONS

3.1.1. Monitoritzar l'evolució de l'impacte dels principals determinants socials i de gènere en les desigualtats en salut, per mitjà de l'elaboració i difusió **d'informes periòdics**. (observatori de desigualtats en salut)

3.1.2. Disposar en el Sistema d'Informació de Salut Pública (SISP) **d'indicadors** clau segons eix d'equitat **per departaments de salut i** tenint en compte el cicle vital

3.1.3. Arreplegar les **variables socials** sistemàticament en els sistemes d'informació sanitària i especialment en la història clínica, comprenent almenys el màxim nivell d'estudis aconseguit, l'ocupació i la situació laboral

3.1.4. Incentivar la investigació sobre l'**impacte en la salut** de les desigualtats socials i de gènere

OBJECTIU 3.2.

ACTUAR PER A REDUIR LES DESIGUALTATS EN ELS RESULTATS DE SALUT

Fomentar el desenrotllament de polítiques amb l'objectiu de **disminuir** les **desigualtats en salut** en la població, impulsant estratègies dirigides als col·lectius en situació de major vulnerabilitat.

ACCIONS

- 3.2.1.** Incorporar la perspectiva dels **determinants socials i de gènere** en l'elaboració i avaluació de totes les estratègies, programes i intervencions de salut
- 3.2.2.** Recolzar la promoció del **bon tracte a la infància**, detectar precoçment les situacions de possible desprotecció infantil (risc i desemparament) i garantir l'atenció necessària per mitjà d'actuacions coordinades amb altres àmbits de l'atenció als menors, especialment amb l'àmbit social i educatiu
- 3.2.3.** Enfortir la labor dels dispositius d'atenció sociosanitària a **població drogodependent**, amb especial incidència en aquells servicis o unitats encarregades de l'atenció a grups de malalts drogodependents en situació d'especial vulnerabilitat, com ara consumidors en actiu o amb problemes jurídics penals
- 3.2.4.** Detectar precoçment des de l'atenció primària les situacions de desprotecció i d'especial vulnerabilitat en les **persones majors dependents**, establint els mecanismes de coordinació necessaris, especialment amb l'àmbit social
- 3.2.5.** Avançar en la reducció de la **bretxa de gènere** lligada a la qualitat de vida i dependència, promovent una major participació de les dones en programes que afavorisquen el seu apoderament i la conscienciació dels hòmens sobre el repartiment de cures familiars
- 3.2.6.** Potenciar la **intervenció comunitària** en barris i sobre col·lectius en situació d'especial **vulnerabilitat** per a promoure la salut i l'accés als servicis i programes de salut
- 3.2.7.** Adaptar la informació sanitària i l'atenció a les **necessitats en salut específiques** de les persones, basant-se en diferències ètniques i culturals o per presentar algun tipus de diversitat funcional

OBJECTIU 3.3.

INTENSIFICAR LES ACCIONS EN DETECCIÓ PRECOÇ I L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Intensificar la **detecció precoç i l'abordatge terapèutic** de la violència contra les dones en els servicis de salut i afavorir la coordinació amb els diferents sectors implicats.

ACCIONS

- 3.3.1. Creació** d'una unitat administrativa destinada a impulsar i coordinar les polítiques d'igualtat des de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública
- 3.3.2.** Impulsar la detecció precoç de les distintes formes de **violència de gènere** en atenció primària i en urgències en totes les dones a partir dels 14 anys
- 3.3.3.** Prestar especial atenció a situacions de major vulnerabilitat a la violència de gènere, com és el cas de l'embaràs
- 3.3.4.** Establir mesures que milloren la coordinació intersectorial per a atendre els casos detectats

OBJECTIU 3.4.

IMPULSAR EL PRINCIPI DE SALUT EN TOTES LES POLÍTIQUES

Proposar des del sector salut **accions sinèrgiques** amb aquells **altres sectors** en què es poden alinear els objectius de cada política sectorial amb els interessos comuns de la població, a fi de contribuir a un desenvolupament sostenible i saludable de la societat.

ACCIONS

3.4.1. Desenrotllar, conjuntament amb altres conselleries, la normativa i ferramentes necessàries per a establir i implementar el procediment per a **l'Avaluació de l'Impacte en Salut** de les polítiques, plans, programes i projectes de la Generalitat Valenciana

3.4.2. Definir un marc de **coordinació interdepartamental** a través de les corresponents comissions en què participen responsables i tècnics de l'àmbit sanitari i de totes les administracions rellevants del govern valencià, incloent-hi també la participació d'experts independents de rellevància nacional i internacional en el camp de les desigualtats socials en salut i de les estratègies de salut en totes les polítiques

3.4.3. Traslladar els objectius del Pla de Salut als **departaments de salut**, adaptant-los al seu context i establint estratègies de comunicació departamentals que asseguren la difusió d'estos objectius a tots els professionals i faciliten el seu compliment

3.4.4. Identificar i difondre experiències de **bones pràctiques d'intersectorialidad en salut** en l'àmbit local (barris, ciutats, municipis), amb especial interès en què promouen aliances entre atenció primària, salut pública, administració local, educació i el teixit associatiu

3.4.5. Promoure la creació de la **Xarxa d'Escoles Promotores de la Salut a la Comunitat Valenciana**, comptant amb aquells centres que participen en activitats de promoció de la salut i prevenció

3.4.6. Promoure la creació de la **Xarxa d'Associacions Promotores de la Salut a la Comunitat Valenciana**, comptant amb les associacions i teixit social que treballen en promoció de la salut i prevenció amb col·lectius en situació de vulnerabilitat

3.4.7. Promoure **aliances** amb altres agents (col·legis professionals, associacions empresarials, associacions ciutadanes orientades a la prevenció i Promoció de la salut

OBJECTIU 3.5

GARANTIR L'EQUITAT EN L'ACCÉS AL SISTEMA SANITARI

Garantir la **universalitat de totes les prestacions** del Sistema Valencià de Salut, amb el màxim nivell de qualitat, tant en allò que s'ha relacionat amb l'atenció com amb la prevenció i la Promoció de la salut.

ACCIONS

3.5.1. Aplicar el principi d'**universalitat proporcional**, perquè les intervencions de salut arriben amb major intensitat als grups que més ho necessiten, resultant especialment necessari en moments clau de la vida com l'embaràs, la infància, la fragilitat de les persones majors i la susceptibilitat d'aquelles persones a risc especial pel seu origen, ètnia o qualsevol altre motiu que les faça més vulnerables

3.5.2. **Potenciar l'atenció primària**, com a nivell assistencial més pròxim a les persones i que garantix l'accessibilitat al sistema sanitari i disminueix les inequitats en salut

3.5.3. Promoure l'**equitat en l'accés i ús dels servicis i prestacions**, incloent-hi les activitats preventives i de Promoció de la salut, per a tots els ciutadans, independentment del seu gènere, classe social, ocupació, lloc de residència, territori, ètnia o situació de diversitat funcional

3.5.4. Informar les persones usuàries sobre els seus **drets a l'assistència** i sobre la lliure elecció de centre i professional sanitari

3.5.5. Crear el Registre Autòmic de Lliure Elecció en l'àmbit de l'atenció primària i especialitzada del Sistema Valencià de Salut (en desplegament del Decret 74/2015, de 15 de maig, del Consell)

3.5.6. Oferir a la ciutadania **informació** mantinguda sobre les prestacions i recursos del sistema sanitari d'atenció

3.5.7. Elaborar i implantar un pla de **millora de temps d'espera** en atenció hospitalària, amb la participació dels professionals, amb criteris d'equitat i prioritització basats en l'evidència i amb garanties de transparència per a garantir el compliment dels compromisos

3.5.8. Revisar la situació i adequar l'equilibri en la distribució de **recursos humans** entre departaments segons grandària i necessitats en salut de la població

OBJECTIU 3.6.

PROMOURE L'ACOSTAMENT A LA CIUTADANIA: PARTICIPACIÓ I APODERAMENT DE LA POBLACIÓ

Promoure la **participació ciutadana** i fomentar la **coresponsabilitat** de les persones en l'atenció de la seua salut.

ACCIONS

3.6.1. Revisar i reformular la participació ciutadana en matèria sanitària i de salut amb el desenrotllament d'una **Llei de Participació en Salut** que articule la veu de la ciutadania en la gestió dels servicis sanitari i dote, entre altres aspectes, del suport legislatiu necessari els consells de salut, tant en el seu nivell autonòmic, com departamental i local

3.6.2. Desenrotllar una **Escola de Salut** per a la ciutadania, els pacients i les persones cuidadores amb la finalitat d'afavorir la seua autonomia i autoatenció i perquè puguen triar estils de vida beneficiosos per a la seua salut

3.6.3. Potenciar iniciatives basades en l'**educació entre iguals**, per a afavorir l'alfabetització sanitària i l'apoderament individual i comunitari, com ara la capacitació d'agents de salut en la comunitat i el programa *Pacient Actiu* per a pacients crònics i persones cuidadores

3.6.4. Promoure l'**ús responsable dels recursos** sanitaris per mitjà de la informació a les persones usuàries del sistema

3.6.5. Potenciar la implicació i participació activa dels pacients en la millora de la **qualitat i seguretat** de l'atenció sanitària

3.6.6. Desenrotllar **ferramentes de comunicació** innovadores amb la ciutadania i els pacients, amb especial atenció als recursos virtuals i telemàtics

3.6.7. Recolzar el **moviment associatiu de pacients i de voluntariat** per mitjà del finançament de programes d'ajuda mútua i autoajuda

3.6.8. Enfortir la participació de la ciutadania i els pacients en el sistema sanitari, incloent-hi la detecció de necessitats formatives, a través dels **òrgans de participació previstos en la Llei de Participació en Salut**

LÍNIA 4. CUIDAR LA SALUT EN TOTES LES ETAPES DE LA VIDA

OBJECTIU 4.1.

PRESTAR ESPECIAL ATENCIÓ A LA SALUT INFANTIL

Promoure **intervencions integrals** per a aconseguir el màxim nivell de salut en la infància, prestant especial atenció a les poblacions en situació més vulnerable.

ACCIONS

4.1.1. Proporcionar **atenció neonatal continuada** entre la maternitat i l'atenció primària, cuidant especialment els casos d'alta precoços

4.1.2. Reforçar l'inici i manteniment de la **lactància materna** des dels servicis sanitaris i fomentar iniciatives que faciliten la seua pràctica en els llocs públics i centres de treball

4.1.3. Normalitzar l'**Atenció Primerenca** en els nounats prematurs i en els que presenten risc o problemes de desenrotllament, de manera coordinada amb la conselleria amb competències en matèria de benestar social

4.1.4. Impulsar la **visita domiciliària** per a conèixer l'entorn familiar i afavorir una intervenció adaptada a la situació i necessitats particulars de cada cas

4.1.5. Fomentar en les consultes de comares i de pediatria el consell sobre **salut bucodental** apropiat en cada cas i la detecció precoç de riscos i problemes de salut oral, fent insistència en la preservació de la salut oral en el primer any de vida

4.1.6. Oferir consell en les consultes de pediatria d'atenció primària sobre prevenció de lesions no intencionals per **trànsit, d'oci i domèstiques**

4.1.7. Promoure l'aplicació del calendari de **vacunació infantil** i el seu seguiment

4.1.8. Vigilar **el pes i la talla** en els controls de supervisió de la salut infantil, registrant en la Història de Salut l'IMC i, si és el cas, el diagnòstic CIM corresponent per a sobrepès o obesitat

4.1.9. Vigilar els riscos de **malnutrició infantil** i desenrotllar mecanismes de prevenció i abordatge de manera coordinada amb els servicis socials i educatius

4.1.10. Promoure actuacions en l'**entorn comunitari dirigides** al foment d'una **alimentació** saludable, com ara tallers de cuina, disseny de menús equilibrats, menjars en família, horts urbans o comerç de proximitat

4.1.11. Impulsar programes i actuacions que promocionen l'**activitat física en l'entorn comunitari**, com ara camins escolars segurs, oci actiu en família o recuperació d'espais públics per al joc infantil

4.1.12. Afavorir la utilització de les **noves tecnologies** per a sensibilitzar i informar les famílies i educadors, de la importància d'adquirir hàbits de vida saludables des de la primera infància

OBJECTIU 4.2.

PROMOURE LA SALUT EN L'ADOLESCÈNCIA I JOVENTUT

Promoure una **vivència positiva i saludable** de l'adolescència i joventut, afavorint l'adopció d'estils de vida saludables, evitant conductes de risc i incorporant una atenció efectiva de la salut sexual en este grup d'edat.

ACCIONS

4.2.1. Potenciar i enfortir el **Programa d'Intervenció en Educació Sexual (PIES)**, especialment dirigit a població adolescent i que es desplega de manera coordinada entre els àmbits sanitari i educatiu

4.2.2. Millorar l'**accessibilitat** dels xics i xiques < 20 anys als **Centres de Salut Sexual i Reproductiva oferint** horaris específics per a atendre les seues necessitats sobre sexualitat, anticoncepció, prevenció d'ITS i d'embarassos no desitjats

4.2.3. Previindre, detectar i atendre els **Trastorns de la Conducta Alimentària** en la població adolescent, de manera coordinada amb el sistema educatiu

4.2.4. Fomentar la **participació dels jòvens** en activitats d'oci saludable de tipus cultural, educatiu, esportiu i de voluntariat de manera conjunta amb altres sectors

4.2.5. Mantindre vigilància contínua sobre les tendències en el **consum de drogues** entre la població adolescent i juvenil per a definir en conseqüència les accions a emprendre

4.2.6. Fomentar la **formació de pares i mares** en habilitats educatives que servisquen com a factor de protecció en la prevenció del consum de drogues

4.2.7. Potenciar intervencions que fomenten en els jòvens el desenvolupament de comportaments segurs relacionats amb la **conducció** de vehicles de motor i la prevenció **d'accidents de trànsit**.

OBJECTIU 4.3.

ATENDRE LA SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA

Oferir una **atenció de qualitat** a la salut sexual i reproductiva en el sistema valencià de salut.

ACCIONS

4.3.1. Promoure una **atenció a la salut sexual** en els distints àmbits assistencials, basada en la qualitat, equitat i enfocament de gènere, dins del marc dels drets sexuals i reproductius, tenint en compte els diferents contextos de vulnerabilitat, diversitat i capacitats

4.3.2. Millorar l'**accessibilitat a l'anticoncepció** de la població que es troba en situació de major vulnerabilitat

4.3.3. Potenciar les estratègies **d'atenció al part i salut reproductiva**, concedint el màxim protagonisme a les dones i les seues parelles en la vivència fisiològica de l'embaràs, part i criança, insistint en els aspectes de qualitat i calidesa

4.3.4. Potenciar la **consulta preconcepcional** en atenció primària i en els CSSR, amb intervencions preventives que contribuïxen a millorar els resultats en salut perinatal: prescripció d'àcid fòlic, sal iodada, estat vacunal, hàbit tabàquic i alcohol, malalties cròniques i consum de medicaments

4.3.5. Proporcionar consell integral sobre **hàbits saludables durant l'embaràs i la lactància** amb especial atenció a la promoció d'alimentació equilibrada, activitat física i al consum de tabac i alcohol, oferint intervenció breu si fóra necessari

4.3.6. Promoure el desenvolupament dels recursos i estratègies necessàries per a **protegir la salut i benestar de les dones durant embaràs i lactància** en els diferents entorns de la vida (familiar, comunitari, laboral, ambiental)

4.3.7. Fomentar la **coresponsabilitat** en l'àmbit domèstic per a l'atenció i la criança dels fills i filles

OBJECTIU 4.4.

PROMOURE L'ENVELLIMENT ACTIU

Millorar la **qualitat de vida de les persones majors**, impulsant mesures de prevenció i promoció de la salut i prenent en consideració els diferents recursos comunitaris, que contribuïsquen a un envelliment actiu i saludable.

ACCIONS

4.4.1. Millorar la **visió social de les persones majors** i la imatge positiva del procés d'envelliment, amb iniciatives que fomenten la seua participació en projectes basats en les relacions intergeneracionals i la visibilitat d'este col·lectiu en els mitjans de comunicació

4.4.2. **Prevenir problemes de salut gerontològics** per mitjà d'intervencions específiques en població major fràgil o amb major risc de caigudes

4.4.3. Realitzar activitats de promoció d'una **alimentació saludable i hidratació** adequada en persones majors, des dels centres de salut, oficines de farmàcia i altres entitats, en col·laboració amb els Centres de Salut Pública

4.4.4. Facilitar **pautes nutricionals** per a la confecció de menús saludables, especialment dirigides a centres de majors i residències

4.4.5. Desenvolupar actuacions informatives i de sensibilització de les persones majors sobre els problemes de la **polimedicació** i les alternatives al tractament farmacològic, comptant amb el suport de tots els professionals que participen en el procés farmacoterapèutic

4.4.6. Desenvolupar intervencions dirigides al foment de **l'activitat física de les persones majors** en l'entorn comunitari, amb la finalitat de mantindre la seua capacitat funcional i potenciar el seu benestar i les relacions socials

4.4.7. Impulsar actuacions per a la prevenció **d'accidents de trànsit** en les persones majors, tant en el seu paper com a vianants com en el seu paper com a conductors de vehicles

4.4.8. Assegurar adequades **cobertures vacunals** de malalties transmissibles prevalents en les persones majors i en les que exercixen la tasca de cuidadores

LÍNIA 5. PROMOURE LA SALUT EN TOTS ELS ENTORNS DE LA VIDA

OBJECTIU 5.1.

AFAVORIR EL BENESTAR EMOCIONAL

Promoure el benestar emocional en els **distints entorns de la vida**.

ACCIONS

5.1.1. Desenvolupar programes per a capacitar a pares i mares, des de l'embaràs fins als 14 anys, en el foment de **models parentals positius i promoció del bon tracte** que contribuïsqen a garantir un bon començament en la vida i el desenvolupament del màxim potencial de salut de tots els xiquets i xiquetes

5.1.2. Promoure intervencions que fomenten **l'autoestima i l'acceptació de la imatge corporal**, especialment en la població adolescent, a fi de facilitar la transició a la vida adulta

5.1.3. Impulsar accions per a la promoció de la **salut i el benestar en el treball**, orientades a la millora de l'organització i condicions de treball, el foment del desenvolupament personal i la participació activa dels treballadors

5.1.4. Promoure la **participació activa de les persones majors** en la vida de la comunitat i fomentar intervencions que faciliten la utilització de les noves tecnologies de la informació i comunicació

5.1.5. Realitzar intervencions comunitàries en **col·lectius en situació d'especial vulnerabilitat emocional, incloent-hi** la desocupació de llarga duració i altres situacions derivades de relacions d'ocupació injustes

OBJECTIU 5.2.

FOMENTAR L'ACTIVITAT FÍSICA

Promoure que les **persones** es mantinguen **actives en totes les etapes del seu cicle vital**.

ACCIONS

5.2.1. Elaborar i difondre **recomanacions sobre l'activitat física** en els diferents entorns i etapes de la vida de les persones, aprofitant diferents formats (escrit, audiovisual, Apps) i mitjans (web, premsa, ràdio)

5.2.2. Elaborar i difondre **catàlegs de recursos comunitaris** destinats a l'activitat física com ara instal·lacions esportives, zones verdes, carrils bici o rutes a peu en barris, en l'àmbit municipal i en les zones bàsiques de salut

5.2.3. Incorporar el consell i la **prescripció d'activitat física en atenció primària**, adaptant les recomanacions als diferents grups d'edat

5.2.4. Fomentar el **transport actiu** (a peu o amb bicicleta) com a mitjà de desplaçament preferent en distàncies de proximitat

5.2.5. Fomentar l'**ús de les escales** en els espais públics i de treball

5.2.7. Incloure la **formació** relacionada amb l'activitat física i la salut en els plans de formació continuada dels **professionals de sanitat i d'educació**

OBJECTIU 5.3.

GARANTIR I PROMOURE UNA ALIMENTACIÓ SALUDABLE

Fomentar una **alimentació saludable** i millorar la qualitat de les actuacions dirigides a la **protecció de la salut del consumidor** enfront dels perills associats al consum d'aliments.

ACCIONS

5.3.1. Millorar l'**eficàcia dels controls oficials**, basats en els riscos, a fi d'impulsar i avaluar la correcta implantació dels sistemes d'autocontrol de l'empresa alimentària, que garantisquen la reducció i eliminació dels perills i els corresponents riscos

5.3.2. Assegurar que els operadors econòmics de la cadena alimentària disposen de **sistemes de traçabilitat** que permeten, en cas necessari, la retirada eficaç d'aliments la innocuïtat dels quals resulte compromesa

5.3.3. Avaluar l'exposició de la població als **contaminants químics presents en els aliments**, incloent-hi metalls, contaminants ambientals persistents i contaminants de processos

5.3.4. Avaluar l'exposició de la població a residus de **plaguicides** i de **medicaments veterinaris** presents en aliments

5.3.5. Reduir l'exposició de la població als **perills microbiològics** derivats del consum d'aliments, amb especial atenció a la incidència de la bacteriosi per campilobàcter i salmonel·losi

5.3.6. Minimitzar l'exposició de les persones sensibles a components dels aliments que puguen ser causa **d'al·lèrgies o intoleràncies** per mitjà de la informació que els permeta una elecció adequada a les seues necessitats

5.3.7. Protegir la salut i els interessos dels consumidors vetlant pel compliment de la normativa quant a la informació facilitada per l'**etiquetatge d'aliments** sobre declaracions nutricionals i de propietats saludables

5.3.8. Establir acords i directrius per a adequar l'oferta alimentària de les **màquines expenedores d'aliments i begudes** (MEAB) dels centres docents, sanitaris i els dependents de l'administració, als criteris nutricionals de l'estratègia NAOS

5.3.9. Impulsar actuacions intersectorials per a **augmentar el consum de fruites i verdures** en tots els grups de població, especialment de producció local i ecològica.

5.3.10. Fomentar l'oferta d'alimentació saludable i el comerç de proximitat en els **menjadors col·lectius** (escolars, hospitals, residències, empreses i altres centres)

5.3.11. Fomentar la col·laboració multisectorial per a **reduir el consum de sal, sucres i greixos "trans"** en la població actuant en diferents nivells: la producció d'aliments, la restauració i servicis de càtering i la sensibilització del consumidor

5.3.12. Millorar la informació i habilitats de la població en **seguretat alimentària** i comprensió de l'etiquetatge dels aliments

OBJECTIU 5.4.

AFAVORIR UN ENTORN EDUCATIU SALUDABLE

Integrar en els projectes educatius dels centres docents actuacions per a fomentar **hàbits de vida saludables en la comunitat educativa**, comptant amb les vies de relació existents i els acords que s'establisquen amb la conselleria responsable en educació.

ACCIONS

5.4.1. Mantindre una oferta d'activitats **d'educació per a la salut en l'escola** d'acord amb les necessitats identificades en cada departament, impulsant el treball en xarxa per a compartir i estendre bones pràctiques

5.4.2. Fomentar l'aprenentatge d'ús de les **noves tecnologies** amb criteris de promoció i protecció de la salut (programa de pantalles saludables)

5.4.3. Promoure actuacions educatives que fomenten la **igualtat de gènere** i les **relacions no violentes** com a estratègia de prevenció de comportaments i conductes de risc

5.4.4. Potenciar les actuacions en el medi escolar dirigides al foment del **consum de fruites i hortalisses, desdjunis saludables**, i adequació dels menús dels **menjadors escolars**. Estendre estes intervencions a altres entorns educatius (com els centres de formació professional, universitats o escoles d'adults)

5.4.5. Impulsar programes i actuacions de manera integrada i fora de l'horari lectiu, que promocionen **l'activitat física en l'àmbit educatiu**

5.4.6. Impulsar la participació dels centres docents en programes de **prevenció del consum de drogues** (tabac, alcohol i altres) adaptats a les necessitats i riscos presents en la població adolescent i juvenil

5.4.7. Elaborar i difondre **materials didàctics** de suport a l'educació per a la salut en l'entorn escolar

OBJECTIU 5.5.

APOSTAR PER UN ENTORN MEDIAMBIENTAL AFAVORIDOR DE LA SALUT

Vigilar i contribuir al control dels problemes per a la salut derivats del **canvi climàtic**, la **globalització** i les **condicions ambientals**.

ACCIONS

5.5.1. Disposar de protocols d'actuació enfront **d'esdeveniments extrems**: onada de calor, fred intens, inundacions, incendis forestals i contaminació atmosfèrica

5.5.2. Comprometre el sistema de salut de la Comunitat Valenciana amb el **desenrotllament sostenible**, promovent que els seus centres i servicis siguen models d'eficiència ambiental i de consum de productes de proximitat i de promoció d'hàbits respectuosos amb el medi ambient en els seus treballadors

5.5.3. Contribuir a l'avaluació de l'impacte en la salut de la població de la **contaminació atmosfèrica** i a la promoció de les mesures necessàries per a la reducció i control del problema

5.5.4. Avaluar l'exposició a **radó** i la magnitud del problema a la Comunitat Valenciana, identificant les zones amb major risc

5.5.5. Controlar la qualitat sanitària de les **aigües de consum públic** i contribuir a la millora contínua dels controls i estàndards sanitaris

5.5.6. Evitar l'ús de **biocides o fitosanitaris de síntesi en espais públics**, especialment en els freqüentats per població infantil, promovent la utilització de mètodes naturals de lluita contra plagues i de control d'herbes que

no utilitzen substàncies químiques tòxiques, com els proposats en el Reglament (CE) del Consell, de 28 de juny de 2007, sobre producció i etiquetatge dels productes ecològics

5.5.7. Disminuir l'ús de fitosanitaris de síntesi i de fertilitzants en les zones vulnerables d'aqüífers contaminats per nitrats i herbicides, sobretot en aquelles comarques en els quals les aigües de consum humà sobrepassen els límits legals d'estes substàncies. Potenciar l'ús de tècniques de producció més respectuoses amb la salut de les persones i el medi natural

5.5.8. Incorporar en els informes de vigilància de salut pública la informació científica disponible sobre **contaminació interna de la població** de la Comunitat Valenciana i les seues tendències

5.5.9. Avançar en el coneixement de la distribució de les diferents **espècies i serogrupos del bacteri legionel·la** a la Comunitat Valenciana

5.5.10. Fomentar l'ús de **protecció enfront de la radiació solar** en tota la població i, particularment en la de pell, cabells i ulls clars

5.5.11. Promoure la **mobilitat sostenible**, fomentant i facilitant el transport col·lectiu i l'ús de la bicicleta o caminar en els desplaçaments curts

5.5.12. Desenvolupar activitats **d'informació, formació i assessorament** sobre les qüestions relacionades amb la salut i el medi ambient als agents d'interés (ciutadans i col·lectius socials, responsables municipals, empreses i tècnics de sanitat ambiental)

OBJECTIU 5.6.

IMPULSAR UN ENTORN LABORAL SALUDABLE

Protegir i promoure la salut de les **persones treballadores** i millorar la prevenció de les malalties i accidents d'origen laboral.

ACCIONS

5.6.1. Promoure els programes de benestar en el treball i les bones pràctiques en matèria de **prevenció i Promoció** de la salut dels treballadors

5.6.2. Dur a terme la vigilància i el control sanitari dels **productes químics** fabricats, manipulats, utilitzats i/o comercialitzats en les empreses de la Comunitat Valenciana

5.6.3. Promoure la prevenció i detecció precoç dels problemes de salut derivats dels **riscos laborals** i les actuacions sobre **col·lectius específics** vulnerables (dones treballadores, treballadors autònoms, jòvens, treballadors especialment sensibles, immigrants, persones amb diversitat funcional, desocupats de llarga duració)

5.6.4. Consolidar i potenciar el **sistema d'informació** sanitària i **vigilància epidemiològica laboral** SISVEL en tots els nivells assistencials, amb especial atenció a millorar la detecció precoç de malalties respiratòries i càncer professional

5.6.5. Millorar els **sistemes i circuits de comunicació** entre el sistema sanitari, els servicis de prevenció de riscos laborals, les mútues col·laboradores de la Seguretat Social i l'Administració laboral i de la Seguretat Social per a la prevenció, diagnòstic, atenció i reconeixements del dany laboral

5.6.6. Promoure la **formació i capacitatció** del personal sanitari per a la identificació del dany d'origen laboral.

5.6.7. Potenciar els **suports per a persones cuidadores** amb menors o persones dependents a càrrec seu, en matèria de permisos que permeten la conciliació de la vida personal, familiar i laboral

5.6.8. Promoure accions dirigides a la preparació per a la **jubilació i l'envelliment actiu** de les persones treballadores

OBJECTIU 5.7.

RECOLZAR ELS ACTIUS PER A LA SALUT PROPIS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Incorporar l'enfocament de la **salut positiva i els actius per a la salut**, com a mirada complementària a la identificació de riscos d'emmalaltir, reforçant les fortaleces individuals i utilitzant les oportunitats de l'entorn per a aconseguir resultats positius en salut.

ACCIONS

5.7.1. Potenciar la realització de **mapes d'actius** en el diagnòstic de salut per a identificar els factors o recursos que potencien la capacitat de les persones i comunitats per a mantindre la salut i el benestar

5.7.2. Impulsar la realització **d'intervencions** basades en la connexió i potenciació d'actius per a la salut amb la **participació de la mateixa comunitat**

5.7.3. Proporcionar **formació** a professionals i ciutadania sobre l'enfocament de salut positiva i actius per a la salut

5.7.4. Posar en valor les **característiques** geogràfiques, culturals i climatològiques **pròpies de la Comunitat Valenciana** i els beneficis del seu gaudi i aprofitament sobre la salut i benestar de la ciutadania, com a dieta mediterrània, horts urbans, passejos, esport i activitats a l'aire lliure o espais i parcs naturals

5.7.5. Reconéixer i col·laborar amb el **voluntariat** i les iniciatives de **grups de suport informal** en l'àmbit de la promoció de la salut, com per exemple mares que ajuden altres mares en la criança i la lactància, veïnes i veïns que s'ajuden els uns als altres, pacients actius que ajuden altres pacients o associacions que ofereixen ajuda i suport

5.7.6. **Desenrotllar** un programa **d'espais públics amics de la salut** (PEPAS) des de l'administració, que siguen generadors i model d'activitats de promoció de salut en el seu entorn

5.7.7. Donar suport a les iniciatives de **xarxes de Promoció de la salut** existents en els diferents entorns de la Comunitat: empreses, municipis, associacions, escoles, universitats, hospitals

5.7.8. Difondre les **bones pràctiques** en Promoció de la salut